

DE FORTOLKENDE NYHEDER

- en undersøgelse af tv-nyheder anno 2019

Tobias Boldt Bendsen

Studienummer: 52043

Vejleder: Michael Bruun Andersen

Journalistik | Roskilde Universitet

Speciale | September 2019

Anslag: 164.475

Abstract

Based on a mixed-method approach, this thesis examines the form and content composition of Danish TV news broadcasts in shape of DR1 and TV2's late night news shows in the spring of 2019.

Overall, the similarities between the news broadcasts on DR1 and TV2 are significantly greater than the differences, which can indicate that competition between the channels has resulted in convergence.

The main difference between the two broadcasts in the studied material is that features in TV-Avisen on DR1 are generally longer than features in TV2 Nyhederne, which instead prioritizes on broadcasting more but shorter features.

Small differences can also be seen in the topic priority, but what the broadcasts have in common is a predominance of features that deal with the welfare state's reproduction. However, the predominance is not as obvious as previous research has shown. Additionally, features about domestic issues are in the majority in both broadcasts.

Looking at form, the broadcasts have similarities in terms of graphics, studio and host role. The host role seems to have been significantly strengthened. Among other things, because of an expanded scenography with virtual graphs that allow the host to speak in lengthy monologues about complex material.

The host is connecting the various elements of the broadcast to a coherent whole, and the host has been increasingly personalized. The hosts approach has become more conversational, informal and whimsical.

Compared to previous observations, more sources appear in the broadcasts' features these days, but in return, the sources' statements are subject to a great deal of editorial co-structuring influence, as well as the time to talk being very limited.

The frequency of using case people is not as great as before, while the broadcasters' own reporters on the other hand, play a larger role and have far more time to talk than other source types. The journalists appear live in stand up, often of an interpretive and prognostic character. Stand up with well-known reporters gives the news coverage a more conversational character and creates a new form of communicative presence.

Nowadays, TV news does not only contain descriptions of reality, but also interpretations and assessments of reality, which gives journalists an increased power of definition in the fight with politicians over the daily agenda.

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1: TV-NYHEDER I 2019	5
1.1 PROBLEMFELT.....	5
1.2 PROBLEMFORMLERING.....	6
1.3 BESVARELSESSTRATEGI.....	7
KAPITEL 2: METODE	9
2.1 VALG AF EMPIRI OG AFGRÆNSNING.....	9
2.2 VALG AF TEORI.....	10
2.3 INDHOLDSANALYSE.....	12
2.4 KVANTITATIV INDHOLDSANALYSE.....	12
2.5 KVALITATIV TEKSTANALYSE.....	15
2.6 MIXED METHODS.....	16
2.7 METODEKRITIK.....	17
KAPITEL 3: TV-NYHEDER I MEDIEFORSKNINGEN	19
3.1 »GODDAG. HER ER FJERNESYNET«.....	19
3.2 ET AUTORITATIVT NYHEDSMEDIE.....	20
3.3 KONSEKVENSEKSPERTENS INDTOG.....	20
3.4 KONKURRENCE OM NÆRHED.....	21
3.5 DYNAMISERING OG NÆRHEDENS NYHEDER.....	22
3.6 STAND UP-JOURNALISTEN.....	24
3.7 TALKING HEADS ER TILBAGE.....	25
3.8 KONVERSATIONSLIGGØRELSE.....	26
3.9 JOURNALISTER SOM EKSPERTER.....	27
KAPITEL 4: TV-NYHEDERNES SAMMENSÆTNING	29
4.1 VARIGHED OG INDSLAGSLÆNGDE.....	29
4.2 FORTÆLLEFORM.....	31
4.3 EMNEFORDELING.....	33
4.4 IND- OG UDLANDSSTOF.....	36
DELKONKLUSION.....	38

KAPITEL 5: TV-NYHEDERNES FORM	39
5.1 VIGNET OG TOPHISTORIER	39
5.2 GRAFIK STYRKER NYHEDSVÆRT	42
5.3 ØGET PERSONLIGGØRELSE.....	49
DELKONKLUSION	50
KAPITEL 6: KILDER I TV-NYHEDERNE	51
6.1 ANTALLET AF KILDER	51
6.2 KILDERNES SOCIALE STATUS.....	52
6.3 KILDERNES TALETID	53
6.4 STAND UP-JOURNALISTEN	57
6.5 DEN FORTOLKENDE STAND UP	59
6.6 EN NY TYPE NÆRHED.....	65
DELKONKLUSION	65
KAPITEL 7: KAMPEN OM DAGSORDENEN	67
7.1 KONVERGERENDE NYHEDSUDBENDELSE	67
7.2 EN STYRKET GATEKEEPER-ROLLE	68
7.3 UTILFREDSHED PÅ CHRISTIANSBORG.....	69
7.4 TAB AF POLITISK SUBSTANS?	70
7.5 EN NY PARTIPRESSE	71
7.6 ET BRUD MED OBJEKTIVITETSPARADIGMET	73
KAPITEL 8: KONKLUSION - DE FORTOLKEDE NYHEDER	76
LITTERATURLISTE	78
FORMIDLENDE ARTIKEL	83

Kapitel 1: Tv-nyheder i 2019

1.1 Problemfelt

Nyheder på tv har altid været et væsentligt og selvfølgelig element i både Danmarks Radio og TV2's programvirksomhed. Danmarks Radio er af public service-kontrakten underlagt krav om at levere "(...) kvalitetsindhold inden for nyheder og aktualitet, kultur, børn og unge, folkeoplysning, uddannelse og læring" og at "styrke borgernes handleevne i et demokratisk samfund" (Kulturministeriet, 2018: 1f). Og ifølge TV2's public service-tilladelse skal hovedkanalens programudbud omfatte nyhedsformidling, ligesom "udsendelsesvirksomheden skal sikre befolkningen adgang til væsentlig samfundsinformation og debat" (Kulturministeriet, 2014).

Nyhedsudsendelserne på DR1 og TV2 har således en særlig ideologisk og politisk plads, og de fremstår som tv-stationernes lokomotiver - også overfor seerne. De to tv-stationer relancerer nemlig jævnligt sine nyhedsudsendelser og skifter sendetidspunkter i kampen om seertal. Som noget nyt i 2019 sendes de sene nyheder hos DR1 og TV2 i samme tidsrum, hvorfor konkurrencesituationen lige nu ser ud til at være på kogepunktet. "Hvis du spørger, om jeg hellere ville have flere seere end Kåre Quist, kan du selv gætte svaret. Selvfølgelig ville jeg det«, sagde TV2-vært Poul Erik Skammelsen i februar, efter at de første seertal viste et betydeligt overtal til TV-Avisen efter fremrykningen af TV2 Nyhederne (Winsløv, 2019). TV2 er som reklame- og abonnementsfinansieret kanal dybt afhængig af seertal, og det samme gør sig gældende for DR, idet DR's legitimitet beror på bred popularitet (Højbjerg, 2009: 281).

Konkurrencen til flow-tv er imidlertid eksploderet de seneste årtier i takt med den teknologiske udvikling, der har medført digitalisering og konvergens samt skabt ændrede fjernsynsvaner som følge af on-demand-tjenester (Andersson et al., 2016: 43).

Udviklingen har medført en nedgang i seertal, men trods internettets fremmarch er nyheder på tv stadig danskernes mest benyttede nyhedskilde med en rækkevidde på 68 procent, mens 39 procent peger på tv-nyheder som deres vigtigste kilde til nyheder (Schrøder et al., 2018: 12 og 16). Samtidig ligger DR Nyheder samt TV2 Nyhederne i toppen af troværdighedsmålingerne i en tid med *fake news* og mistillid til journalister (ibid.: 30).

De senere år har tv-nyhederne imidlertid været genstand for heftig kritik fra politikere, som savner plads til nuancer og substans.

»Derfor tænker jeg; hvorfor i alverden skal jeg stille op til det? Præmissen er jo, at jeg kan blive klippet sønder og sammen. Præmissen er også, at journalisterne hellere vil snakke med journalisterne«, har tidligere minister Henrik Sass Larsen udtalt om tv-nyhederne (Socialdemokratiet, 2018), mens en anden tidligere minister har udtrykt lignende utilfredshed:

»I gamle dage var det lækkert at få 10 sekunders verdensberømmelse, men i dag er det bare for lidt«, har Anders Samuelsen sagt om sin manglende lyst til at være en del af nyhedsudsendelser på tv (Christensen, 2016).

For befolkningen er tv-nyheder fortsat en vigtig og central kilde til nyheder og viden om, hvad der sker i såvel det danske samfund som internationalt, men flere politikere mener altså ikke opgaven som politisk formidler udføres tilfredsstillende. Med dette in mente giver det god mening at give nutidens tv-nyheder et eftersyn.

En af de grundigste undersøgelser, der er lavet af danske tv-nyheder, er Stig Hjarvards 'TV-nyheder i konkurrence' (1999), som beskriver udviklingen i nyhedsformidlingen fra monopoldagene til den første tid med konkurrence i 90'erne. Dog har medielandskabet siden Hjarvards undersøgelse gennemgået stor forandring. De traditionelle daglige nyhedsudsendelser i flow-tv er blevet suppleret af nyhedskanaler som TV2 News, der leverer nyheder kontinuerligt døgnet rundt. Og samtidig har internettet skabt en øget transmissionshastighed, der har medført en radikalisering af aktualitet som nyhedskriterium (Hartley, 2012: 147). Nyheder er i dag tilgængelige, når de sker, og folk kan følge begivenhederne via eksempelvis mobiltelefonen i et døgnkontinuerligt nyhedsflow. Der er sket en eksplosion i antallet af nyhedsplatforme, og de traditionelle tv-nyhedsudsendelser i flow-tv er blot blevet ét af flere nyhedstilbud.

1.2 Problemformulering

Tv-nyheder har som nævnt stadig både en ideologisk betydning og en stor seertilslutning, men der mangler konkret viden om, hvordan udsendelsernes form- og indhold ser ud i en

ny medievirkelighed. Det er dette forskningsmæssige hul, jeg ønsker at udfylde, hvorfor jeg i dette speciale har i sinde at besvare følgende problemformulering:

Hvordan er den form- og indholdsmæssige sammensætning af danske tv-nyhedsudsendelser anno 2019 i sammenligning med tidligere forskning på området?

Målet med dette speciale at beskrive og dokumentere, hvordan danske tv-nyheder ser ud anno 2019 og sammenholde analysens konklusioner med andre medieforskeres konklusioner i diskussion af tv-nyhedernes udvikling. Undersøgelsen vil desuden vise, om tv-nyheder på DR1 og TV2 på udvalgte områder er blevet mere ensartede eller mere divergerende, ligesom jeg afslutningsvis vil diskutere, hvordan undersøgelsens resultater kan forstås i et oplysningsperspektiv.

For at konkretisere og indsnævre specialets fokusområde har jeg opstillet følgende tre underspørgsmål, som hver kommer til at repræsentere et kapitel i specialeafhandlingen:

- Hvordan er nutidens danske tv-nyhedsudsendelser sammensat med hensyn til indslags-type, fortælleform og emnefordeling?

- Hvilke formtræk er kendetegnende for danske tv-nyheder i 2019?

- Hvilke kilder optræder i danske tv-nyheder i dag, og hvordan er vægtningen mellem brug af eksterne kilder og mediets egne journalister?

1.3 Besvarelsesstrategi

Undersøgelsen består af i alt otte kapitler, der til samme udgør svaret på problemformuleringen samt underspørgsmål.

I kapitel 2 vil jeg redegøre for den fremgangsmåde og de metoder, der er anvendt til at besvare problemformuleringen.

I kapitel 3 præsenteres en lang række tidligere udført forskning, som specialet vil bygge ovenpå. Kapitlet kan dels ses som en teoretisk indledning til specialets genstandsfelt og dels som et historisk oprids af tv-nyhedernes udvikling.

Kapitel 4 består af en analyse af tv-nyhedernes sammensætning. Her vil jeg ved hjælp af kvantitativ indholdsanalyse illustrere, hvordan danske tv-nyheder anno 2019 er sammensat med hensyn til blandt andet indslagslængde og -type, fortælleform og emnefordeling.

I kapitel 5 ser jeg nærmere på tv-nyhedernes form i en kvalitativ tekstanalyse. Analysen drejer sig både om udsendelsernes visuelle udtryk og formidlingsform. Fokus er især rettet mod studieværtens rolle som omdrejningspunkt.

I kapitel 6 foretages en såvel kvantitativ som kvalitativ analyse af udsendelsernes brug af kilder. Jeg undersøger kvantitativt, hvilke typer af kilder, der typisk optræder i udsendelserne, og hvor meget taletid de gives. Desuden ser jeg på vægtningen mellem brug af udefrakommende kilder og mediets egne journalister og kigger med et kvalitativt blik nærmere på funktionen, der kaldes *stand up*.

Herefter følger et kapitel 7, som består af en diskussion af, hvordan analysens resultater kan forstås i et samfundsmæssigt oplysningsperspektiv.

I kapitel 8 foretages en konklusion på baggrund af de forgående kapitler, hvilket samlet set udgør svaret på problemformuleringen.

Kapitel 2: Metode

I dette kapitel vil jeg redegøre for den fremgangsmåde, der ligger til grund for udarbejdelsen af specialet. Desuden vil jeg give forklaringer på valg og fravalg samt beskrive de metoder, som er anvendt til at besvare problemformuleringen.

Først vil jeg gøre rede for valg af empiri og teori. Dernæst vil jeg forklare, hvordan undersøgelsen er udarbejdet ved brug af kvantitativ indholdsanalyse samt kvalitativ tekstanalyse med afsæt i en *mixed methods*-tankegang. I en afsluttende metodekritik vil jeg desuden gøre rede for undersøgelsens begrænsninger.

2.1 Valg af empiri og afgrænsning

Såvel DR1 som TV2 sender hver dag adskillige nyhedsudsendelser, men jeg har valgt at beskæftige mig med de sene udgaver, som begge sendes 21:30, da disse er stationernes flagskibe. Det er de sene udsendelser, der betragtes som tv-stationernes hovedudsendelser, hvorfor jeg finder disse udsendelser mest relevante at beskæftige sig med. Jeg har altså afgrænset undersøgelsen fra at se på såvel TV2's morgennyheder samt de nyheder, der sendes tidligere på aftenen. Vejrudsigter og separate sportsnyhedsudsendelser er ikke inkluderet i undersøgelsen, og jeg afgrænser mig desuden fra regionale nyhedsstationer, nyhedskanaler som TV2 News samt digitale tv-nyheder.

Specialets empiri udgøres af i alt 16 nyhedsudsendelser fra Danmarks to største tv-kanaler; otte udgaver af TV-Avisen på DR1 og otte udgaver af TV2 Nyhederne. At udsendelser fra både DR1 og TV2 er valgt som empiri skyldes et ønske om at identificere en række samlede udviklingstendenser for de danske tv-nyheder.

På begge kanaler sendes den sene nyhedsudsendelse kun i sin almindelige form fra mandag til torsdag. TV2 sender ingen sene nyheder fra fredag til søndag, mens DR1 sender TV-Avisen i en forkortet udgave fredag samt '21 Søndag' om søndagen, der snarere er et magasinformat og ikke er helt sammenlignelig med hverdagsudsendelserne. Derfor beskæftiger jeg mig kun med udsendelserne fra mandag til torsdag.

Jeg har udvalgt to mandage, to tirsdage, to onsdage og to torsdage fra otte forskellige uger i en periode fra den 25. februar til den 17. april. Alle ugedage er således repræsenteret ligeligt, og undersøgelsen er spredt ud over et længere tidsrum. Derved undgår jeg, at store historier,

som fylder over flere dage, går igen, hvilket kan ødelægge repræsentationen af materialet (Østbye, 2013: 215). Perioden er valgt ud fra et ønske om at opnå et repræsentativt billede af den såkaldte 'almindelige' nyhedsdækning. Det valgte tidsrum udgør således en ganske normal nyhedsperiode, hvor der hverken er håndboldslutrunder, som influerer sendetiden, ferier, der giver agurketid, eller valgkampe, som fylder massivt. Af hensyn til mulighederne for sammenligning stammer de otte udvalgte DR-udsendelser og otte udvalgte TV2-udsendelser fra de samme otte sendedage.

Empirivalget af i alt 16 nyhedsudsendelser er truffet på baggrund af en vurdering af, hvad der er tilstrækkeligt for at besvare problemformuleringen. Med 16 udsendelser spredt ud over otte forskellige udsendelsesdage i otte forskellige uger, mener jeg at have at gøre med et repræsentativt udsnit. Som jeg vil vende tilbage til i afsnittet for metodekritik, vil en forøget kvantitet i visse tilfælde kunne give en større validitet, men da undersøgelsen hviler meget på formspørgsmål og ikke på kvantitative metoder alene, anser jeg ikke kvantiteten som værende for begrænset. De kvalitative iagttagelser underbygger nemlig de tendenser, som registreres i den kvantitative undersøgelse, ligesom de kvantitative resultater understøtter de kvalitative observationer. Kombinationen af både kvantitative og kvalitative metoder er valgt for at styrke gyldigheden af undersøgelsens resultater.

2.2 Valg af teori

Som allerede nævnt bygger specialet ovenpå en lang række tidligere udført medieforskning, som vil blive præsenteret i kapitel 3. Denne forskning er fundet frem gennem en omfattende emnelitteratursøgning i bibliotekets database. For at kunne være eksponent for ny viden, kræves nemlig kendskab til den allerede eksisterende viden på området (Bryman, 2012: 8).

Især er specialet inspireret af Hjarvards studier af tv-nyheder (1999; 2006), og specialet kan læses som et opfølgingsstudie på dele af Hjarvards forskning. Hjarvards konklusioner inddrages således undervejs, ligesom jeg genanvender begreber om dynamisering, nærhedskriteriet og konversationsliggørelse. Desuden inddrager jeg Hjarvards empiriske resultater undervejs for at sammenligne med mine egne, og derved få et indtryk af, hvilken vej udviklingen er gået. Af hensyn til sammenligningsgraden har jeg eksempelvis foretaget kodningen af emner på baggrund af de teoretiske kategoriseringer, Hjarvard (1999) benytter i sin analyse. Kategoriseringen er teoretisk inspireret af Jürgen Habermas' opdeling af det

moderne samfund i henholdsvis offentlige sfærer og private sfærer (ibid.: 106). Denne teoretisk baserede inddeling kan virke sværere at forstå i forhold til almindelige *common sense*-kategorier, da den skaber et større rum for fortolkning, men kategoriseringen er som nævnt valgt af hensyn til muligheden for sammenligning.

I 2013 lavede Grunert Pedersen et speciale om tv-nyheder på Roskilde Universitet, der ligeledes tog afsæt i Hjarvards arbejde. Grunert Pedersens undersøger en periode, der ligger imellem min og Hjarvards undersøge, hvorfor det er naturligt også at inddrage hans resultater. Det er især de kvantitative tal i Grunert Pedersens speciale, der kan anvendes til sammenligning, og jeg vurderer specialet til at have en høj grad af validitet, selvom der er tale om en specialeopgave.

Foruden at følge op på dele af Hjarvards arbejde, gentager jeg i kapitel 6 den undersøgelse Flemming Svith (2008) har foretaget af antallet af case-baserede indslag samt såkaldt *stand up*. Jeg inddrager deslige Sviths teori om *kaosreduktion* og ser nærmere på, om der er sket en udvikling fra dengang til i dag.

Derudover inddrager jeg blandt andet Ralf Pittelkows (1986) *konsekvensespert*-begreb til at beskrive udviklingen mod mere case-båret journalistik, og teorien om *the talking heads'* tilbagevenden fra Andersson et al. (2016) i forbindelse med beskrivelsen af *stand up*-journalistik.

Eftersom tv-nyheder er et relativt fast genreformat stort set over hele verden, og at medielandskabet i Norge og Sverige er ganske parallelt med det danske, vil jeg desuden inddrage udvalgte forskningsresultater fra resten af Skandinavien. Især inddrages Michael Bruun Andersen og kompagnis undersøgelse af norske tv-nyheder fra 2009 samt Ekström og Kroon Lundells undersøgelser af svenske nyhedsudsendelser (2011; 2013).

Samlet set udgør kapitel 3 specialets teoretiske begrebsapparat, og de teoretiske begreber vil blive genanvendt, revideret eller videreudviklet undervejs i besvarelsen af problemformuleringen. Specialets empiriske observationer kobles således undervejs med den teoretiske forståelsesramme, hvilket har til formål at løfte validiteten i undersøgelsens konklusioner.

2.3 Indholdsanalyse

Der er mange mulige måder, hvorpå man kan studere tv-nyheder. Et observationsstudie ville kunne give øget forståelse for, hvorfor nyhedsudsendelserne ser ud som de gør, og fortælle noget om hvilke rutiner, der eksisterer på redaktionerne. Og et receptionsstudie ville kunne fortælle noget om, hvordan tv-nyhederne bliver modtaget og forstået af tv-seerne. Målet med dette speciale er dog at udpege en række udviklingstendenser ved selve nyhedsudsendelserne, og derfor foretages indholdsanalyse af både kvantitativ og kvalitativ slags.

Den kvantitative indholdsanalyse består af en kodning af de 16 nyhedsudsendelser, hvor jeg ser på blandt andet indslagernes varighed, antallet af kilder og på hvor længe de forskellige aktører taler. Dette er forhold som bedst lader sig belyse kvantitativt, og for at beskrive udviklingen indsamles dataene i et kodningsskema for derefter at kunne foretage beregninger samt præsentere datamaterialet grafisk i en række tabeller og diagrammer (Eskjær og Helles, 2015: 12).

De kvantitative metoder gør det dog ikke alene, idet jeg ligeledes ønsker at undersøge forhold som eksempelvis udsendelsernes æstetiske form, værternes fremtoning og henvendelsesform samt udsendelsernes fortællemæssige træk. Disse forhold lader sig bedst belyse kvalitativt, hvorfor jeg også vil foretage kvalitativ indholdsanalyse, der er bedre kendt som tekstanalyse.

De kvantitative og kvalitative analyser kan bruges til at belyse forskellige aspekter af nyhedsformidlingen og samtidig supplere hinanden gensidigt. Den kvalitative analyse kan give en mere grundig og konkretiseret belysning af nogle af de tendenser, som tegner sig i den kvantitative analyse, mens den kvantitative analyse omvendt kan underbygge eller afkræfte, hvorvidt de kvalitative iagttagelser i de enkelte indslag er en del af en generel tendens i nyhedsformidlingen. I det følgende vil jeg foretage en nærmere beskrivelse af, hvordan jeg har anvendt de to metoder.

2.4 Kvantitativ indholdsanalyse

I kapitel 4 og kapitel 6 foretages en kvantitativ indholdsanalyse af tv-nyhederne. Modsat kvalitativ tekstanalyse, der sigter mod fortolkning, drejer kvantitativ indholdsanalyse sig om

ved hjælp af dataregistrering og analyseteknikker at søge mod en *systematisk, objektiv og kvantitativ* beskrivelse af kommunikationsindholdet (Østbye, 2013: 208).

Kvantitativ betyder at sigte mod en talmæssig beskrivelse af materialet. Det handler altså om at tælle forekomsten af forskellige egenskaber. Der kan være tale om kvantitative egenskaber som eksempelvis udsendelsesvarighed eller antal kilder, men der kan også laves variabler og kategorier, som opfanger kvalitative egenskaber ved materialet. Det ses eksempelvis i kapitel 6, hvor jeg foretager en kategorisering af, om spørgsmålene, der stilles til stand up-journalister, tilhører enten en beskrivende eller fortolkende genre, hvorefter jeg foretager en optælling.

Med *systematisk* henvises til generelle regler for, hvordan materialet skal behandles, mens *objektiv* handler om at reducere betydningen af skøn så vidt muligt (Østbye et al., 2013: 208). Den enkelte forskers vurderinger skal altså i mindst mulig grad påvirke bearbejdningen af materialet, og derfor er det vigtigt at udforme præcise beskrivelser af variabler og kategorier. Herved kan nemlig opnås *intersubjektivitet*, der betyder at andre forskere ud fra samme materiale vil kunne nå frem til samme resultat (ibid.: 208). *Intersubjektiviteten* kommer desuden til udtryk i forbindelse med sammenligningen af mine resultater med tidligere forskning. Dette giver kun mening, hvis undersøgelsen er foretaget på baggrund af samme beskrivelser af variabler og kategorier. Af problemformuleringen fremgår det, at jeg ønsker at sammenligne mine resultater med tidligere forskning, og derfor har jeg i flere tilfælde i kodningen brugt det samme sæt af definitioner, som andre forskere tidligere har anvendt.

Indholdsanalysen stiller altså store krav til, at man fra begyndelsen har præcise definitioner for såvel enheder, variabler og variabelværdier. Disse har jeg udvalgt på baggrund af arbejdsspørgsmålene i kapitel 1. Det er muligt at opstille et uendeligt antal af variable, når det gælder en undersøgelse af tv-nyheder, men jeg har været nødt til at udvælge de variable, jeg finder mest relevante for at kunne besvare arbejdsspørgsmålene.

Selve kodningen er foregået med et kodningsskema i Excel, hvor kodningskategorierne er oplistet. Det første jeg gjorde i kodningen var at identificere, hvilke indslag de udvalgte udsendelser bestod af. Et indslag definerer jeg som én nyhed. Et indslag kan altså bestå af mange forskellige elementer såsom værtens oplæg og nedlæg, en forhåndsredigeret montage og en live-omstilling til reportere, hvilket tilsammen udgør ét samlet indslag om et givent emne.

For at bevare arbejdsspørgsmålet om nyhedernes sammensætning i kapitel 4 har jeg opstillet variable om indslagsvarighed, fortælleformers varighed og emnefordeling. Jeg har således først opgjort voluminen af det enkelte indslags varighed i sekunder. Dernæst har jeg observeret, hvilke elementer indslaget består af, samt noteret, hvor mange sekunder af indslaget de forskellige elementer udgør. Siden har jeg klassificeret hvert indslag i emnekategorier på baggrund af de kategoriseringer, Hjarvard benytter i sin analyse af tv-nyheder (Hjarvard, 1999: 105). Desuden har jeg registreret, om indslaget handler om indland, udland eller begge dele. Hver variabel skal helst have gensidigt udelukkende kategorier, men i nogle tilfælde kan det være nødvendigt, at enhederne placeres i mere end én kategori, og det gør sig gældende for klassificeringen af emneområde, da et indslag godt kan beskæftige sig med flere emner på samme tid (Østbye et al., 2013: 217).

For i kapitel 6 at besvare arbejdsspørgsmålet om hvilke kilder, der optræder i tv-nyhederne, har jeg registreret antallet af optrædende kilder i hvert indslag samt inddelt kilderne i forskellige kategorier såsom social status. Jeg har desuden taget tid på de enkelte kilders taletid i indslagene samt afmålt varigheden af de enkelte sync-bidder. En sync er en stump af et interview, hvor en person udtaler sig i billedet (Harms Larsen, 2003: 143).

Samtlige værdier er blevet noteret i kodningsskemaet ud for hvert indslag og hver variabel, hvorefter jeg har kunnet påbegynde bearbejdningen af dataene. Som dokumentation er kodningsarket vedlagt som bilag. Kodningen er ene og alene foretaget af mig selv, hvilket har sikret kontinuiteten i kodningen (Zhang og Wildemuth, 2009: 5). Bearbejdningen er foregået ved en række matematiske beregninger, hvor værdierne eksempelvis er blevet omregnet til procent. Herefter har jeg brugt Excel-programmet til at illustrere dataene i forskellige figurer. Ved at have foretaget kodningen i et samlet datasæt, har jeg desuden givet mig selv mulighed for at sætte forskellige variabler sammen. Eksempelvis kan jeg i kapitel 6 sætte kategorien kildetype sammen med kategorien taletid og derved illustrere, hvor meget taletid de forskellige kildetyper får i udsendelserne.

Jeg har altså valgt at anvende kvantitativ indholdsanalyse for dels at beskrive mønstre i tv-nyhedernes kommunikation og dels for at beskrive hvilke aktører, der er repræsenteret i udsendelserne.

Nogle kategoriseringer er sket på baggrund af den teori, som præsenteres i kapitel 3, mens andet er udviklet med afsæt i empirien. De konkrete kategoridefinitioner og overvejelserne bag vil blive præsenteret løbende i takt med at kodningsresultaterne fremlægges i kapitel 4

og kapitel 6. Denne struktur er valgt ud fra betragtningen om, at en løbende orientering skaber en bedre læseoplevelse.

2.5 Kvalitativ tekstanalyse

Mens den kvantitative indholdsanalyse har til formål at bidrage med talmæssige beskrivelser af udsendelserne, har den kvalitative tekstanalyse til hensigt at synliggøre de indholdsmæssige og udtryksmæssige forhold, som seerne ikke nødvendigvis lægger mærke til eller reflekterer over i dagligdagen, men som har stor betydning for seernes forståelse af nyhederne (Østbye et al., 2013: 63).

Hvor kvantitativ indholdsanalyse undersøger det, som objektivt kan registreres på tekstens *manifeste* eller tydelige niveau, handler tekstanalyse om at afdække tekstens mere *latente* eller skjulte niveau (Østbye et al., 2013: 63). Tekstbegrebet, jeg anvender her, dækker i en medievidenskabelig sammenhæng over alle de udtryksformer, mediets kommunikation består af, herunder skrift, det sagte ord, levende billeder og lyd. Når tekstanalyse drejer sig om at synliggøre de indholdsmæssige og udtryksmæssige forhold, handler det dels om, hvad teksten siger, og dels om, hvordan den siger noget. Det handler om at finde ud af, hvad teksten betyder, og hvordan betydningen skabes gennem tekstens virkemidler og organisering (ibid.). I den kvalitative analyse interesserer jeg mig både for sammenhængen mellem den form udsendelserne som helhed har, og det indhold de enkelte indslag har. Derfor forsøger jeg at se helheden i delene og have øje for delene i helheden.

Jeg foretager kvalitativ tekstanalyse i kapitel 5 om tv-nyhedernes form og i kapitel 6 i undersøgelsen af stand up-journalistik. Denne kvalitative del af analysen handler om, hvordan tv-nyhedsudsendelsernes indhold formidles ved hjælp af sproglige, visuelle og auditive virkemidler. Grundig beskrivelse af teksten er fundamentet i tekstanalysen, og derfor foretager jeg i kapitel 5 en systematisk redegørelse for nyhedsudsendelsernes indholds- og udtryks-elementer. Tekstanalyse bør tage højde for tekstens mediespecifikke udtryks-elementer (Østbye et al., 2013: 71), og idet tv er et audiovisuelt medie, foretager jeg ikke blot beskrivelser af det sagte, men også af andre udtryks-elementer såsom kamerabrug, grafik og lyddesign.

Den kvalitative tekstanalyse beror ikke blot på beskrivelse, men også på fortolkning, som kræver en viden om såvel samfundsmæssige som historiske forhold (Østbye et al., 2013: 71).

Det betyder, at analysen foretages med en forforståelse, som mit tilfælde blandt andet udgøres af den tidligere forskning, jeg har læst og beskrevet i kapitel 3. Jeg er altså gået ind til undersøgelsen med forhåndsviden om tv-nyheder som genre og med viden om eksisterende teori på området, hvilket har haft betydning for min indgang til teksten. Min forforståelse er løbende blevet ændret og tilpasset undervejs i mødet med teksten. Indenfor videnskabsteorien *hermeneutikken* betegnes denne proces en *horisontsammensmeltning*, hvor erkendelsen skabes i et dialektisk samspil mellem forskerens horisont og fremmede horisonter (Juul og Pedersen, 2012: 405).

I kapitel 5 begynder jeg med en detaljeret beskrivelse af udsendelsernes vignetter og grafiske udtryk. Dernæst ser jeg nærmere på blandt andet scenografien i udsendelserne og forsøger ved hjælp af kvalitativ næranalyse at forstå, hvordan ændringer i nyhedsteknologien, har betydning for udsendelsernes nyhedsformidling. Eksempelvis har teknologien muliggjort brug af virtuel grafik i nyhedsstudiet. Ved at beskrive, hvordan den virtuelle grafik tages i anvendelse i enkeltstående indslag, får jeg en forståelse for, hvordan teknologien influerer måden, hvorpå tv-nyhederne henvender sig til seeren. I dette tilfælde får udsendelserne et mere monologisk præg med nyhedsværten i en mere fremtrædende rolle.

Derudover foretages blandt andet en narrativ analyse, som omfatter en systematisering af, hvordan teksten enkeltdele er bundet sammen til én sammenhængende tekst, ligesom jeg ser nærmere på studieværtens verbalsproglige henvendelsesform. Ved at foretage grundige beskrivelser af det sagte er jeg for eksempel i stand til at vise, hvordan blandt andet retoriske spørgsmål og brug af ord som 'jeg' giver henvendelsesformen en konverserende og uformel karakter.

2.6 Mixed methods

Kombinationen af kvalitativ tekstanalyse og kvantitativ indholdsanalyse viser, hvordan specialet er udarbejdet med afsæt i en *mixed methods*-tankegang og en pragmatisk videnskabsteoretisk opfattelse af verden og vidensproduktion. *Mixed methods* består af åbenhed over for at kombinere forskellige metoder med henblik på at opnå et mere helhedsorienteret forskningsresultat (Johnson og Onwuegbuzie, 2004: 14f). Dette kommer til udtryk ved, at jeg kobler kvantitative data fra den positivistiske tradition med kvalitative iagttagelser, som tilhører den konstruktivistiske tradition (Boolsen, 2017: 34). Jeg har ladet

problemstillingen være afgørende for metodevalget og udvalgt metoderne med blik for, hvordan der bedst kan skabes valid viden og klarhed om problemformuleringen og de arbejdsspørgsmål, som er formuleret i kapitel 1. *Mixed methods*-paradigmet er således et opgør med den traditionelle dikotomiske tænkning om opdelingen mellem kvantitative og kvalitative metoder (Frederiksen, 2014: 10). De kvalitative og kvantitative data vægtes lige højt og har samme status i løbet af denne undersøgelse.

Sammenkoblingen af metoder kommer til udtryk flere gange i specialets analyse, hvor jeg anvender såvel kvalitative som kvantitative metoder til at belyse det samme element. Eksempelvis analyseres studieværtens fremtrædende rolle med både et kvantitativt samt et kvalitativt blik i kapitel 4 og 5. Og i kapitel 6 analyseres brugen af såkaldt *stand up*-journalistik, ved at jeg først har gjort mig nogle kvalitative observationer om journalisternes tendens til fortolkning. Denne observation er dernæst så at sige blevet kvantificeret ved hjælp en kategorisering og en optælling af den fortolkende *stand up*-genres hyppighed. På den måde lader jeg metoderne spille sammen i en vekselvirkende metodisk proces med gensidig påvirkning (Greene, 2007: 120f). Jeg anser altså de to metodiske fremgangsmåder som komplementære størrelser, der gør mig i stand til at opnå et mere validt resultat.

2.7 Metodekritik

Jeg har i dette kapitel argumenteret for de metodiske valg og beskrevet den metodiske fremgangsmåde, som er anvendt i besvarelsen af problemformuleringen. Det er dog vigtigt at pointere, at der også er visse metodiske svagheder forbundet med undersøgelsen.

Først og fremmest skal det understreges, at denne undersøgelse ikke udgør en fuldkommen fyldestgørende undersøgelse af danske tv nyheder. Som allerede nævnt beskæftiger undersøgelsen sig kun med tv-kanalernes hovedudsendelser, og de tendenser jeg finder, er ikke nødvendigvis gældende for kanalernes øvrige nyhedsudsendelser, der kan se helt anderledes ud. Ligeledes er undersøgelsen foretaget som et punktstudie i en afgrænset periode på otte uger i foråret 2019, og kan kun fortælle noget om, hvordan tv-nyhederne ser ud i denne periode, da udsendelserne hurtigt kan ændre form. Sammenligningerne med tidligere punktstudier siger noget om forskelle på dengang og nu, men ikke noget om, hvordan udviklingen er foregået i de mellemliggende perioder.

Desuden er det værd at pointere endnu engang, at den kvantitative indholdsanalyse er foretaget på baggrund af en *sample* på i alt 16 nyhedsudsendelser med 133 indslag. Der er ingen tvivl om at en større *sample* ville kunne øge validiteten. Især med hensyn til optællingen af indslagernes emne kategorier, hvor der kan være store udsving over tid. Derfor tager jeg i den forbindelse nogle forholdsregler og er kun interesseret i de mest iøjnefaldende resultater. Det er ikke muligt at lave eksakte mål for, hvor godt indholdskategoriseringer samsvarer virkeligheden (Østbye et al., 2013: 221), men jeg vurderer undersøgelserne af formspørgsmål såsom varigheden af forskellige fortælleformer til at have størst validitet. Almindeligvis er variationerne i indholdet nemlig større end variationerne i formen, når det gælder tv-nyhedsgenren. For øvrigt er *mixed methods*-tilgangen netop valgt for at den kvantitative indholdsanalyse ikke står alene, hvilket er besluttet for at øge resultaternes gyldighed.

Afslutningsvis skal det understreges, at de konklusioner, der drages om graden af *konvergens* mellem TV-Avisen og TV2 Nyhederne, er begrænset til at gælde de forhold, som undersøges. Som nævnt tidligere er der næsten uendelige muligheder for at opstille variable, når det drejer sig om tv-nyheder. Jeg har udvalgt de variable, som jeg vurderer mest relevante i ønsket om at besvare problemformuleringen, men det er ikke utænkeligt, at andre kodningskategorier end dem, jeg har anvendt, ville kunne fortælle en anden historie om graden af ensartethed mellem de to tv-kanaler. Det samme gælder andre metodiske tilgange som eksempelvis *diskurs*- eller *framing*-analyse af udsendelserne.

Kapitel 3: Tv-nyheder i medieforskningen

En del af hensigten med undersøgelsen er at sammenligne resultater med den tidligere forskning, som undersøgelsen bygger ovenpå. Dette kapitel har til formål at præsentere forskellig teori samt forskningsresultater fra tidligere medieforskning om tv-nyheder og samtidig beskrive, hvordan nyheder i tv har udviklet sig historisk. Samlet set kan kapitlet ses som en teoretisk indledning til specialets genstandsfelt, der vil blive trukket på i den senere analyse samt diskussionen. Afsnittet tjener således som både litteraturreview og historisk oprids.

3.1 »Goddag. Her er fjernsynet«

Sådan lød det tilbage i 1948, da Lily Brobjerg tonede frem på en skrattende 14-tommer skærm for at introducere et nyt medie i Danmark, der tidligere var forbeholdt lande som England og USA (Schantz Lauridsen, 2015: 224). »Vi håber, at De vil synes om det«, lød den unge skuespillerindes næste ord i Statsradiofoniens prøveudsendelse, næppe med den fjerneste idé om, hvor stor indflydelse tv-mediet ville få for dansk samfundsliv de efterfølgende årtier.

Mens radiomediet årtier forinden havde bragt ”en ny verden ud i samfundets fjerne afkroge” (Svendsen, 2015: 199), så gjorde tv-mediet ”hjemmets vægge porøse” (Hjarvard, 2006: 11). Nu kunne man sidde i sin stue og kigge ud i verden, og tv’et udviklede sig til en slags lystbetonet opdragelsesinstans i det danske demokrati (ibid.). I den forbindelse spiller nyhedsudsendelser en central rolle.

I 1965 løber den første udgave af TV-Avisen over skærmen, og siden 1988 har TV2 - og i en kortere periode TV3 og TvDanmark - givet Danmarks Radio konkurrence om seerne til nyhedsudsendelserne (Hjarvard, 1999: 9). I mere end et halvt århundrede har danskerne således kunnet få verden fortolket i daglige tv-nyheder med faste sendetidspunkter. Tv-nyheder fungerer som en daglig fordøjelsesmekanisme, hvor der bliver skabt sammenhæng mellem fortid, nutid og fremtid (Scannell, 1996: 210). Nyhedsjournalistikken skaber betydning og orden ved at fortolke dagens begivenheder, og de faste sendetidspunkter i flow-tv’ets prime time har skabt struktur på hverdagen, sikret en daglig kontinuitet samt givet seerne

en oplevelse af at tilhøre et forestillet fællesskab (Hjarvard, 2006: 13). Tv-nyhederne har imidlertid ad flere omgange ændret karakter.

3.2 Et autoritativt nyhedsmedie

Stig Hjarvard har som tidligere nævnt foretaget en af de grundigste undersøgelser af, hvordan danske tv-nyheder har udviklet sig fra DR's tidlige monopoldage til 90'ernes konkurrencesituation. Han beskriver i '*Tv-nyheder i konkurrence*' (1999) og '*Dansk tv's historie*' (2006), hvordan TV-Avisen i begyndelsen er præget af en pædagogisk intention om at oplyse og orientere seerne om de store politiske og økonomiske spørgsmål i samfundet (Hjarvard, 2006: 110). TV-Avisen blev ikke set som en selvstændig kritisk og fortolkende aktør, men fungerede i stedet som kommunikationskanal for samfundets forskellige institutioner, der blev refereret i udsendelserne. Således havde TV-Avisen til opgave at afspejle virkeligheden med passiv registrering og faktisk videreformidling med samfundets beslutningstagere som typiske kilder (ibid.). Væsentlighedskriteriet var således dominerende og gik langt forud for krav om billeddækning (ibid.).

I samme forbindelse beskriver Henrik Søndergaard i rapporten '*Public Service i dansk fjernsyn*', hvordan oplysningsidealet i DR i de tidlige år under monopolet bestod af en paternalistisk opdragelseslogik, hvor den oplyste elite definerer, hvad der er godt for den brede befolkning (Søndergaard, 1995: 29). DR skulle ikke give befolkningen, hvad de gerne ville se, men derimod hvad institutionen mente tjente befolkningens behov, hvad angik oplysning og dannelse. TV-Avisen var altså et nyhedsmedie, som på en autoritativ måde sammenfattede den politiske dagsorden (Hjarvard, 2006: 106).

Nyhedsværten var i monopoltiden kendetegnet mere som nyhedsoplæser end som nyhedsvært. Nyhedsoplæseren var formelt klædt og henvendte sig til seerne med skriftsprog i en upersonlig tone uden non-verbale tegn (Hjarvard, 1999: 201).

3.3 Konsekvensespertens indtog

I de sene år under monopolet i løbet af 80'erne begynder der at brede sig en opfattelse af, at DR's monopol ville brydes, og samtidig sker der teknologiske fremskridt og en professionalisering af programvirksomheden, som er med til at ændre TV-Avisen (Hjarvard, 1999: 62f).

Ralf Pittelkow udfærdigede i 1986 rapporten 'TV-Avisen set indefra', som ved at beskrive TV-Avisens redaktionsmiljø, giver et indblik i, hvordan TV-Avisen var under forandring. Pittelkow iagttager først og fremmest, hvordan TV-Avisen bliver skubbet i en mere kritisk, opsøgende og selvstændig retning med blandt andet Watergate-afsløringen i USA som inspirationskilde (Pittelkow, 1986: 67). Ligeledes begynder TV-Avisens journalister at have et stort fokus på at jage solohistorier - altså historier, som ikke har kunnet læses i dagspressen forinden (ibid.: 66). En udvikling, som står i skærende kontrast til den passive nyhedsregistrering, som prægede nyhedsudsendelserne i de tidligere år under monopolet.

I sammenhæng med den mere selvstændige journalistiske opfattelse sker der også et fokus-skift, hvad angår den journalistiske orientering. TV-Avisen forsøger nemlig at gøre sig mere vedkommende overfor seerne ved at ændre på valget af kilder. I stedet for at fremstille nyhederne med beslutningstagerne fra eliten bruger TV-Avisen således flere almindelige mennesker som casepersoner i sine udsendelser - de såkaldte *konsekvenskasperter*, der kan fortælle, hvordan de oplever konsekvenserne af de politiske beslutninger (Pittelkow, 1986: 197). Hidtil havde væsentlighed været det altoverskyggende nyhedskriterium, men i 80'erne bliver der gradvist lagt større vægt på fascination, relevans og vedkommenhed. Pittelkow betegner denne type journalistik som *konsekvens-reportager* og *oplevelses-tv*, der drejer sig om, at gøre nyhedsstoffet mere nærværende og forståeligt (ibid.: 196).

De levende billeder får således også en større betydning, og udviklingen hjælpes på vej af ENG-teknologien, der gør det lettere at arbejde med tv-billederne (Bruun Andersen et al., 2009: 28). På den måde får journalisten også en større rolle som selvstændig fortæller af nyhedshistorierne fremfor en passiv videreformidler, idet ny teknologi og en øget professionalisering giver mulighed for en større bearbejdning af indslagene (Hjarvard, 1999: 66).

3.4 Konkurrence om nærhed

Den 1. oktober 1988 er DR ikke længere alene om at sende nyheder i tv. DR's monopol brydes, og TV2 går i luften som reklamefinansieret kanal med *public service*-forpligtelser, som fik til opgave fra politisk side at være med til at skabe et alternativt nyhedsudbud (Hjarvard, 1999: 70). TV2 forsøger med sine nyhedsudsendelser øjeblikkeligt at skille sig ud i forhold TV-Avisen - blandt andet ved at profilere sig på modernitet og provinsialisme (ibid.: 73). Dels ønskede TV2 at udnytte tv-mediets muligheder bedre end DR ved at lade eksempelvis

billedrige oplevelshistorier få forrang i forhold til billedfattige historier om politik og økonomi (ibid.: 75). Desuden ønskede TV2, der politisk blev placeret i Odense, at adskille sig fra konkurrenten i hovedstaden ved at bringe flere historier fra provinsen i en mere folkelig og uformel udgave (ibid.: 73). TV2's nyhedskoncept lød på, at lave "*det omvendte OBS-fjernsyn*". Hvor DR efter TV2's opfattelse lavede "*Oplysning til Borgerne om Samfundet*", ville TV2 lave "*Oplysning til Samfundet om Borgerne*" (Hjarvard, 2006: 125).

Nøgleordet for TV2's journalistiske kriterier kan opsummeres til nærhed. Både nyhedsprioriteringen, vinklingen af stoffet samt fortællestrategien skulle nemlig tage udgangspunkt i seernes livsverden for at skabe tættest mulig kontakt til publikum (Hjarvard, 2006: 125).

Med *nærhedskriteriet* får nyhederne en mere underholdende karakter, og TV2 bliver op gennem 90'erne danskernes med afstand foretrukne nyhedsmedie målt i seertal (Hjarvard, 1999: 80). Det tvinger med tiden DR til at ændre strategi for at vinde seerandele tilbage, og derved legitimere sig selv overfor såvel politikere som befolkningen. TV-Avisen, der i forvejen havde udviklet sig i retning af mere konsekvensjournalistik, rykker som følge af konkurrencen gradvist endnu mere i samme retning som TV2 og sætter i højere grad modtageren i centrum (ibid.). Væsentlighedskriteriet, som var dominerende i de tidlige monopoldage, var således for alvor trådt i baggrunden til fordel for kravet om nærhed.

Mens DR efter monopolbruddet gradvist nærmer sig TV2 i måden at lave tv-nyheder, rykker TV2 også gradvist nærmere DR, som årene skrider frem. TV2's position som anfører på markedet for tv-nyheder skaber større krav om troværdighed, og TV2 Nyhedernes oprørske udtryk bliver således gradvist afløst af en mere mainstream og professionel nyhedsformidling, der var kendetegnende for DR's nyheder (Hjarvard, 1999: 78f). Groft sagt bevæger TV-Avisen og TV2 Nyhederne sig i samme retning i konkurrencen om seere.

3.5 Dynamisering og nærhedens nyheder

I Hjarwards analyse af danske tv-nyhedernes udvikling konkluderer han blandt andet, at selvom antallet af daglige nyhedsudsendelser stiger, og at der derfor er blevet flere udsendelser at vælge imellem, så er der ikke den store variation at spore, hvad angår formatet (Hjarvard, 1999: 242).

Fælles for nyhedsudsendelserne efter monopolbruddet er, at der er sket en dynamisering af nyhederne, idet de er blevet kortere, ligesom klippertymen er blevet hurtigere. Den øgede dynamik er ikke et udtryk for en mere overfladisk nyhedsformidling. Indslagene er nemlig blevet mere komplekse, og dynamikken kommer til udtryk i en tungere redigering (Hjarvard, 1999: 100). Journalisten får på den måde større indflydelse på, hvordan nyheden fortælles. Ikke ved at være mere synlig i indslaget, men ved med hjælp af den teknologiske udvikling og en øget professionalisering at kunne bearbejde indslagene grundigere i redigeringsrummet. Journalisten får således en medstrukturerende indflydelse på kildernes udsagn, idet journalisten nøje udvælger, hvilke interviewbidder, der bringes, snarere end det er kilderne, der kan bestemme, i hvilken sammenhæng udtalelserne bringes (ibid.: 128).

Med hensyn til kilderepræsentation, oplever Hjarvard en stigning i brugen af kilder. Kilder fra eliten er dominerende, men gradvist kommer flere såkaldt almindelige mennesker til orde i nyhederne (Hjarvard, 1999: 121f). På den måde bevæger tv-nyhederne efter monopolbruddet sig gradvist fra at være orienteret mod det politiske system til at være orienteret mod befolkningen, hvilket blandt andet kommer til udtryk i en højere prioritering af nære nyheder (ibid.: 131). Nyhedsformidlingen har i højere grad fokus på, hvad der synes relevant for modtageren som individ, snarere end hvad der synes relevant for det politiske system (ibid.). En udvikling, der, som tidligere beskrevet, i høj grad er drevet frem af TV2, og som betyder, at der i nyhedsudvælgelsen kommer et øget fokus på blødere politiske emner, kriminalitetsstof og såkaldte *human-interest*-historier (Hjarvard, 2006: 140). Derudover prioriteres indlandsstof generelt højere end udlandsstof, og denne tendens styrkes jo mere kommerciel tv-kanalen er (Hjarvard, 1999: 113f).

Som helhed bærer udviklingen ifølge Hjarvard præg af, at "*det traditionelle journalistiske væsentlighedskriterium har fået konkurrence fra kravet om nærhed i forhold til seeren. (...) Hvad der er væsentligt, vurderes i stigende grad ud fra, hvor nært det er, set ud fra modtagerens formodede horisont og præferencer*" (Hjarvard, 1999: 242).

Hjarvards undersøgelse demonstrerer således, hvordan tv-nyhedsjournalistikken har bevæget sig fra en *afsender-* til en *modtagerstyret* virksomhed (Hjarvard, 1999: 242). Udviklingen kan på den ene side betegnes som en *demokratisering* af nyhedsformidlingen, idet udgangspunktet nu ikke længere er på de politiske institutioners dagsordener, men derimod seernes formodede dagsordener og interesser (Hjarvard, 2006: 140). På den anden side kan udviklingen ses som et udtryk for en *kommercialisering* af nyhedsformidlingen,

idet *nærhedskriteriet* og modtagerorienteringen er affødt af et ønske om øgede seertal. DR kan siges at gå fra at være en kulturinstitution underlagt kulturpolitisk styring under monopol til at være en selvstændig medieinstitution med en klar modtager- eller forbrugerorientering (ibid.: 15).

3.6 Stand up-journalisten

En indholdsundersøgelse af danske tv-nyheder i samme omfang, som Hjarvard udførte i 1999, er ikke set siden, men undersøgelsen er delvist blevet fulgt op i en række andre forskningsprojekter.

I 2008 udgav en gruppe forskere fra Danmarks Journalisthøjskole og Aarhus Universitet observationsstudiet '*Når nyheder bliver til – på DR og TV2*' (Svith et al., 2008), hvor den journalistiske nyhedsformidling i DR og TV2 sættes under lup. Fokus er her mestendels på selve nyhedsprocessen i redaktionslokalet, men der bliver også bedrevet indholdsanalyse undervejs. Flemming Svith ser blandt andet på, hvordan tv-nyhedernes fortælleform i løbet af 00'erne ændrer karakter.

Som beskrevet af Hjarvard, følger med *nærhedens nyheder* blandt andet en øget brug af almindelige mennesker som kilder - noget, der i senere forskning og med journalisttermer betegnes *casepersoner*. En *case* er et illustrerende eksempel på en generel problemstilling; et menneske med følelser, der kan illustrere nyhedernes menneskelige konsekvenser og skabe identifikation hos seerne samt levere billedsiden til tv-indslaget (Svith, 2008: 82; Arpi, 2004: 26). Fra begyndelsen af 00'erne til 2007 konstaterer Svith dog, at der sker et fald i hyppigheden af *case*-baserede indslag (Svith, 2008: 90). Samtidig er hyppigheden i brugen af såkaldt *stand up* øget markant (ibid.: 96).

Stand up er en betegnelse for, når en af nyhedsredaktionens journalister toner frem i billedet og taler til kameraet direkte fra et sted udenfor nyhedsstudiet (Svith, 2008: 82). *Stand up* signalerer, at journalisten er på stedet, hvor tingene sker netop nu, og vedkommende kan fungere som øjenvidne til aktuelle begivenheder. Journalisten kan også have den funktion, at vedkommende hæver sig op over begivenheden og leverer en fortolkning af, hvad der er sket, eller vil komme til at ske (ibid.: 95). *Stand up* kan skabe afveksling i et indslag som fortælleteknisk overgang og samtidig kompensere for manglende billeder eller casepersoner (ibid.). Udviklingen er hjulpet på vej af ny *live*-teknologi, der ved de direkte reportager med

stand up, således gør det muligt at lave "*godt fjernsyn*" uden nødvendigvis at have "*gode billeder*" (Bruun Andersen et al., 2009: 29).

Traditionelt er *stand up* primært blevet anvendt af udlandskorrespondenter, der rapporterer fra verdens brandpunkter, men i løbet af 00'erne opstår der en udbredt brug af *stand up*, udført af indlandsjournalister (Svith, 2008: 97). *Stand up* anvendes dog forskelligt af DR og TV2 i 2007. Hos TV2 ses en klar overvægt i anvendelsen af beskrivende *stand up*, som føjer informationer til en bestemt begivenhed eller handling, mens DR anvender en forklarende og fortolkende *stand up*, der giver bud på årsager eller forudsigelser af konsekvenser, i samme omfang som den beskrivende (ibid.: 98).

Svith ser såvel *cases* som *stand up* som udtryk for to forskellige måder at reducere virkelighedens kompleksitet og derved opnå en *kaosreduktion* hos seeren (Svith, 2008: 83). Faldet i hyppigheden af case-baserede indslag og stigningen i brugen af *stand up*, ser Svith som et udtryk for en forskydning i konkurrencen. Hvor tv-stationerne tidligere forsøgte at skabe nærhed gennem eksempelvis anvendelsen af casepersoner, forsøger de i 2007 i højere grad at give seerne en fornemmelse af mindre kaos og klarhed gennem forklaring og perspektiv i for eksempel *stand up* (ibid.: 106).

3.7 Talking heads er tilbage

I forlængelse af Sviths pointer er det interessant at inddrage Ralf Andersson, Peter Bro og Kenneth Reinecke Hansens (2016) analyser af udviklingen af TV-Avisens 18:30-udsendelse. De mener, at tv-nyhedsjournalistikken med en øgede brug af *live*-omstillinger er gået ind i en ny dramaturgisk tidsperiode. Perioderne kalder forskergruppen for bølger og identificerer tre af slagsen.

Den første bølge er tiden under monopole, hvor tv-nyhederne primært er blevet fortalt af såkaldte *talking heads* i studiet; en studievært, der har læst dagens nyheder op, som var TV-Avisen nærmest en rigtig papiravis (Andersson et al., 2016: 45). Omkring monopolbruddet træder tv-nyhedsjournalistikken ind i den såkaldt anden bølge, idet ny teknologi og konkurrence - som beskrevet tidligere - medfører at *talking heads*-formatet stort set opgives til fordel for et øget fokus på at lave redigerede reportageindslag, der er mere levende og fortalt efter mere narrative og dramaturgiske principper (ibid.).

Andersson et al. finder imidlertid, at omfanget af de ressourcekrævende redigerede nyhedsindslag i TV-Avisens 18:30-udendelser er faldet med godt en tredjedel fra 2008 til 2013, mens antallet af *live*-interviews, der i øvrigt er billige og nemme at lave, i samme periode er steget markant (Andersson et al., 2016: 46; Andersson, 2013: 7). Fra 2008 til 2013 er antallet af *live*-omstillinger steget med over 50 procent, mens det samlede tidsforbrug for *live*-omstillinger er fordoblet og i 2013 udgør over en tredjedel af udsendelsens varighed (Andersson, 2013: 6). Samtidig er 75 procent af *live*-omstillingerne i 2013 med DR's egne journalister, og på den baggrund konkluderer Andersson et al., at *the talking heads* er vendt tilbage i en ny og tredje dramaturgisk tv-nyhedsbølge: "*from the early days of the talking heads in the studio, over the narrativization of the field report to a (re-)current studio- and field-based talking heads format*" (Andersson et al., 2016: 43). Eller som det formuleres af Bruun Andersen et al., er de evindelige *talking heads* tilbage som *talking bodies* (Bruun Andersen et al., 2009: 29).

3.8 Konversationsliggørelse

Den hyppigere brug af såkaldte *field-based talking heads* i stand up og er samtidig med til at ændre udsendelsernes kommunikationsform. Helen Andersson udførte allerede i 2002 en empirisk undersøgelse af interaktionsformen i svenske nyhedsudsendelser, og hun viser, hvordan udsendelserne har ændret sig fra en monologisk til en dialogisk form - blandt andet grundet brugen af de såkaldte *kollegasamtaler* mellem nyhedsvært og journalist. Samtalen, påpeger Andersson, er blottet for konflikter, og har blot til opgave at skubbe samtalen i en ny retning, hvorfor dialogen kan forstås som en "*monolog i dramaturgisk forklædning*" (Andersson, 2002: 198). Det sagte i nyheder på tv har ellers traditionelt været kendetegnet ved at blive læst op frem for improviseret, hvilket givet nyhederne troværdighed, idet den skriftsproglignende kommunikation giver indtryk af at det sagte er velovervejnet (Scannell, 2009: 4).

Udviklingen ligger helt i tråd med Norman Faircloughs opfattelse af, at der sker en *konversationsliggørelse* af al offentlig kommunikation, der især er drevet af tv-mediets hang til at bruge samtalen som bærende fremstillingsform (Fairclough, 1995; Hjarvard, 2008: 95). *Konversationsliggørelsen* kommer i nyhedsudsendelserne især til udtryk den hyppigere brug af *stand up*, men også i øget brug af uformelle udtryk og talesprog. Bjarne le Fevre

Jakobsen og Michael Ejstrup har analyseret sprogets udvikling i DR's TV-Aviser og påvist, hvordan skriftsproget, som er dominerende i monopoldagene, gradvist erstattes af talesprog og et forøget taletempo (Jakobsen og Ejstrup, 2011: 69f).

Lige siden monopolbruddet sker der ligeledes en øget *personliggørelse* af nyhedsværterne, der skal optræde mindre formelt og mere imødekommende i en interpersonel kommunikationsform (Hjarvard, 1999: 202). En udvikling som er forsat op igennem 00'erne til starten af 10'erne, hvor den personlige formidlingsform for alvor synes at slå igennem, og værterne blandt andet begyndte at bruge ord som 'jeg' (Grunert Pedersen, 2013: 52).

3.9 Journalister som eksperter

Foruden at skabe *konversationsliggørelse* og *monolog i dramaturgisk forklædning*, kan brugen af stand up i et såkaldt kollega-interviews have den følgerkning, at journalisten, der interviewes af studieværten, får autoritet og bliver sat i scene som ekspert. I Sverige har Mats Ekström og Åsa Kroon Lundell (2011; 2013) studeret fænomenet i den svenske pendant til TV-Avisen, SVT-nyhedsudsendelsen Aktuellt, og konkluderer:

"Journalists are not just "making conversation" on the news. In expert studio dialogues such as the ones we have analyzed here, a range of resources is used to construct an expert identity for the correspondent, who, unchallenged, gets to overrule the words and actions of others and decide what is politically right and wrong" (Ekström og Lundell, 2011: 677).

Kollega-interviewet giver altså journalisten mulighed for uimodsagt at kunne kommentere og konkludere på kildeudsagn i et indslag. Journalisten får i forlængelse heraf en egenskab af at være en elitekilde, der er i stand til både at levere forklaringer, forudsigelser og vurderinger af såvel politiske som økonomiske begivenheder (Ekström og Kroon Lundell 2011: 670). Ekström og Kroon Lundell peger på, at journalister i *stand up* tager taletid fra eksempelvis politikere, der er begrænset til at optræde med korte interviewbidder i redigerede indslag. Når nyhedsudsendelserne benytter egne journalister som elitekilder til at udlægge teksten fremfor for eksempel politikere eller traditionelle eksperter, kan det siges at være med til at forskyde definitionsmagtforholdet til fordel for journalisterne (Ekström og Kroon Lundell, 2013: 529).

Brugen af fortolkende og forklarende *stand up* kan ses som en videreudvikling af Hjarvards karakteristik af tv-journalistikken, som går fra en passiv formidling til en mere selvstændig formulering af problem, vinkel og præmis (Hjarvard, 2006: 133f). Det lægger samtidig helt i tråd med den generelle udvikling af medierne som selvstændige medieinstitutioner (Hjarvard, 2009a: 19). Journalister, redaktører og studieværter fungerer således som magtfulde *gatekeepere* for adgang til medierne og har stor indflydelse på, hvilken dagsorden, der fylder i det offentlige rum (Hjarvard, 2009b).

Kapitel 4: Tv-nyhedernes sammensætning

I dette kapitel tager jeg hul på specialets analyse og undersøger nærmere, hvordan tv-nyhederne er sammensat med hensyn til tre udvalgte fokusområder. Kapitlet har til formål at besvare følgende arbejdsopgave:

Hvordan er nutidens danske tv-nyhedsudsendelser sammensat med hensyn til indslags-type, fortælleform og emnefordeling?

4.1 Varighed og indslagslængde

Såvel TV-Avisen som TV2 Nyhederne følger den konventionelle *slot*-struktur med en varighed på knap en halv time (Bruun Andersen et al., 2009: 58). Fraregnet den daglige vejrudsigt, som varer mellem et og halvandet minut, varer TV-Avisen i gennemsnit 23 minutter og 37 sekunder, mens Nyhederne varer 20 minutter og 39 sekunder. Forskellen kan tilskrives TV2's behov for at gøre plads til reklamer.

Trods udsendelsens kortere varighed er der flere forskellige nyhedshistorier i Nyhederne, der i den undersøgte periode hver dag består af mellem 8 og 11 forskellige indslag. TV-Avisen består i sammenligning blot af et sted mellem fire og otte indslag hver dag. Derfor er der selv sagt også forskel på de enkelte indslags varighed på tværs af de to tv-kanaler. Som demonstreret i *tabel 1* har et indslag i TV-Avisen en gennemsnitlig varighed på 193 sekunder, mens indslag i TV2 Nyhederne i gennemsnit varer 123 sekunder.

Tabel 1:

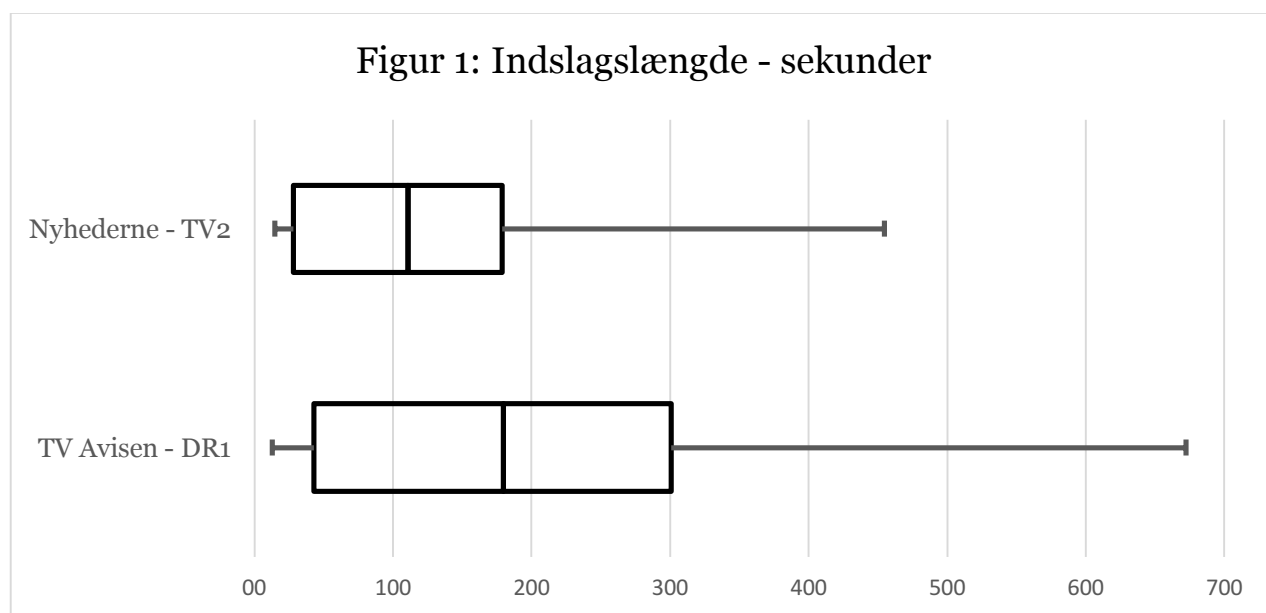
Gennemsnitlig varighed

	Indslag	Udsendelse
DR1	193 sek	23:37 min
TV2	123 sek	20:39 min

Gennemsnitlængden for indslagene på TV2 er omtrent den samme som tilbage i 1990 og 1997 (Hjarvard, 1999: 98), men med hensyn til TV-Avisen er varigheden i dag længere end det tidligere er blevet observeret. Historisk har udviklingen af tv-nyheder i Danmark ellers været kendetegnet af en kortere indslagslængde som en del af den såkaldte dynamisering af nyhederne (Hjarvard 2006: 132). Hjarvard har påvist, hvordan i TV-Avisen blev kortere og kortere i perioden fra 1984 til 1997, hvor den gennemsnitlige varighed lå på 124 sekunder. Grunert Pedersen har dog konstateret at indslagslængden i TV-Avisen i 2012 var steget til 175

sekunder i gennemsnit (Grunert Pedersen, 2013: 25). Den tendens ser altså ud til at være fortsat til i dag, hvor der bruges ekstra meget tid på hvert indslag i TV-Avisen.

Gennemsnitsværdierne siger dog ikke noget om, hvor stor spredningen er i indslagernes varighed, og derfor er spredningen demonstreret i boksplottene i *figur 1*. En stor spredning er et udtryk for en højere grad af variation og individuel behandling af historierne, mens en lille spredning vidner om en mere ensartet journalistisk behandling (Hjarvard, 1999: 98). Boksplottene er en visualisering af spredningen i varigheden af indslagene. Boksplottene består af en todelt boks med en antenne i hver side. Antennerne i hver sin ende af boksplottet viser henholdsvis den korteste og den længste varighed af et indslag. Boksens ydre grænser angiver kvartilerne, mens stregen i midten af boksen udgøres af medianen, som angiver det midterste indslags varighed.

Som det fremgår af *figur 1* er spredningen betydeligt større i TV-Avisen sammenlignet med TV2 Nyhederne. En enkelt nyhedshistorie kan vare næsten 700 sekunder - altså mere end 11 minutter i TV-Avisen, mens den maksimale varighed i TV2 Nyhederne er 450 sekunder, hvilket svarer til syv et halvt minut. Medianen for TV-Avisen lyder på præcis 180 sekunder eller tre minutter, hvilket betyder, at halvdelen af indslagene varer mere - og den anden halvdelen mindre - end tre minutter. Det samme er kun gældende for en fjerdedel af indslagene på TV2, som det kan aflæses af den øvre kvartil. Den øvre kvartil for TV-Avisen afslører, at en fjerdedel af indslagene er længere end 300 sekunder eller fem minutter.

Generelt er indslagene i TV-Avisen altså længere end indslag i TV2 Nyhederne, og samtidig er der en større variation med hensyn til indslagslængde i TV-Avisen. Når man ser nærmere på udsendelserne er det da også tydeligt, at TV2 arbejder med flere faste formater end TV-Avisen.

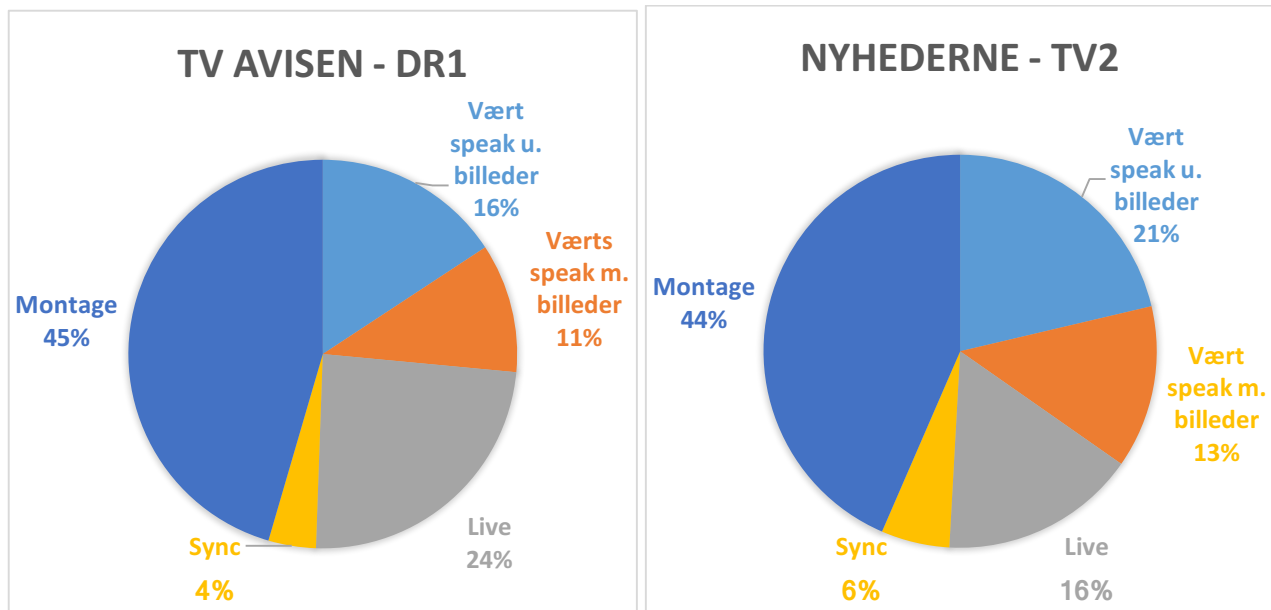
Begge kanaler har et fast format med korte nyhedsnotitser med en varighed på omtrent 20-30 sekunder pr. indslag, men de fylder mere hos TV2 end hos DR1. I TV-Avisen kaldes formatet '*kort nyt*', mens TV2 Nyhederne kategoriserer disse med betegnelsen '*overblik*'. På begge kanaler er formatets titel angivet i nederst i højre hjørne, og de korte nyheder fortælleres af værten - som oftest i *voice over* til levende billeder og i flere tilfælde sammen med en kort sync fra en involveret kilde. Begge kanalers blokke med kort nyt indledes og afsluttes desuden af en jingle, og det er således let for seerne at afkode, at det er blevet tid til korte nyheder. I TV2 Nyhederne er der i hver udsendelse to blokke med to eller tre korte indslag, mens der i TV-Avisen kun er en enkelt blok med mellem et og tre korte indslag. TV2 Nyhederne ser altså ud til at lægge større vægt på at give seerne et samlet nyhedsoverblik, for at give seerne følelsen af ikke at være gået glip af noget, mens TV-Avisen kan siges at være mere selektiv i sine valg af nyheder.

Derudover har TV2 Nyhederne et fast format kaldet '*360 grader*'. Formattet består af én historie i hver udsendelse om eksempelvis klimaforandringer, Brexit eller skattekommissionen, som bliver behandlet ekstra grundigt, og som har en markant længere varighed end udsendelsens øvrige indslag. Lignende faste lange formater findes ikke i TV-Avisen, men på baggrund af *figur 1* tyder noget til gengæld på, at redaktørerne på TV-Avisen har større individuel frihed i vægtningen af de forskellige historier.

4.2 Fortælleform

For at afdække hvilke fortælleformer, der fylder mest i udsendelserne har jeg foretaget en optælling af varigheden af elementer i nyhedsudsendelserne. Udsendelsen består af følgende elementer: værtens speak med eller uden dækbilleder, forhåndsredigerede montageindslag, *live*-interviews eller enkeltstående kilde-syncer, som falder i forlængelse af værtens speak. I *figur 2* er elementernes vægtning illustreret.

Figur 2 - elementernes varighed i procent af den samlede udsendelse

Figur 2 viser, at det klassiske forhåndsredigerede montageindslag udgør knap halvdelen af udsendelsen på både DR1 og TV2, og - ikke overraskende - altså fylder meget i nyhedsudsendelserne. Det er her tv-mediet som visuelt medie bliver udnyttet, og det er ofte her udsendelserne skaber nærhed og identifikation ved brug af eksempelvis stærke billeder og casepersoner.

Tallene i figuren viser desuden, at værten spiller en overordentlig fremtrædende rolle i nyhedsudsendelserne. Værten er i aktion som fortæller i TV-Avisen i mere end en fjerdedel af udsendelsen, mens TV2's værter fylder mere end to tredjedele af udsendelserne. Dertil kommer *live*-elementerne, hvor værten ligeledes optræder som spørger. *Live*-omstillinger fylder mest hos TV-Avisen med næsten en fjerdedel af udsendelsen, mens de fylder knap så meget hos TV2, hvor en sjettedel af udsendelsen består af *live*-elementer.

Sammenlagt er værten i TV-Avisen en aktiv del af 51 procent af udsendelsens elementer, mens det samme gælder for lige præcis halvdelen af udsendelsen på TV2. Værtens rolle er altså i dag langt større end blot at skulle introducere og afslutte indslag med oplæg og nedlæg. Værten fylder markant i udsendelserne på begge kanaler, hvilket vil blive behandlet nærmere i kapitel 5, hvor nyhedernes form analyseres.

Figuren fortæller altså noget om, hvordan værten har en betydelig rolle som fortæller, og at de direkte elementer spiller en langt større rolle end tidligere. I 1997 gjorde mindre end to procent af TV-Avisens indslag brug af *live*-omstillinger, mens det gjaldt for syv procent af

indslagene i TV2 Nyhederne (Hjarvard, 1999: 102). I dag gælder det for 30 procent af indslagene i TV-Avisen samt 17 procent af indslagene i TV2 Nyhederne. Her har vi altså at gøre med en markant stigning i brugen af *live*-elementer, som også Svith (2008) og Andersson et al. (2016) tidligere har identificeret. I kapitel 6 vil jeg se nærmere på brugen af *live*-omstillinger.

4.3 Emnefordeling

Tv-nyheder er udsendelser, der rapporterer om dagens vigtigste nyheder og er naturligvis afhængig af, hvad der er sket den pågældende dag. Men emnevalg siger også noget om, hvordan den redaktionelle prioritering er på det enkelte medie, og idet de undersøgte udsendelser fra DR1 og TV2 er sendt de samme dage, er det muligt at lave en sammenligning.

Emneinddelingen er foretaget på baggrund af de kategoriseringer, Hjarvard benytter i sin analyse af tv-nyheder (Hjarvard, 1999: 105). Grunert Pedersen (2013) anvendte samme emneinddeling i sin undersøgelse, og af hensyn til sammenligningsgraden er kategoriseringen ligeledes anvendt i dette speciale. Eftersom undersøgelsen baserer sig på i alt 16 udsendelser med 133 indslag, er jeg kun interesseret i de mest iøjefaldende resultater, da der kan være store udsving i emnevalg over længere tid.

Kategoriseringen består af i alt 35 emnekategorier, som er inddelt i syv forskellige sociale sfærer, der repræsenterer hele den såkaldte samfundsmæssige totalitet. Kategoriseringen er, som nævnt i kapitel 2, teoretisk inspireret af Jürgen Habermas' opdeling af det moderne samfund i henholdsvis offentlige sfærer og private sfærer (Hjarvard, 1999: 106). Denne teoretisk baserede inddeling kan virke en smule svær at forstå i forhold til almindelige *common sense*-kategorier, men kategoriseringen har den fordel, at den kan påvise, hvilke dele af samfundet - altså hvilke sfærer - som opfattes som mest væsentlige at beskæftige sig med ud fra en redaktionel prioritering.

De sociale sfærer og emnekategorier lyder som følger (Hjarvard, 1999: 105):

Magt- og retsudøvelse - *Politi, retsvæsen og kriminalitet, militær og terrorisme*

Velfærdsstatens reproduktion - Uddannelse, bolig, forskning og teknik, bistand og sundhed, ulykker og redningsvæsen, forvaltning og skat, flygtninge, folkevandring, racisme, økonomi og samfundsforhold generelt

Naturafhængighed - Vejret og natur, miljø og økologi

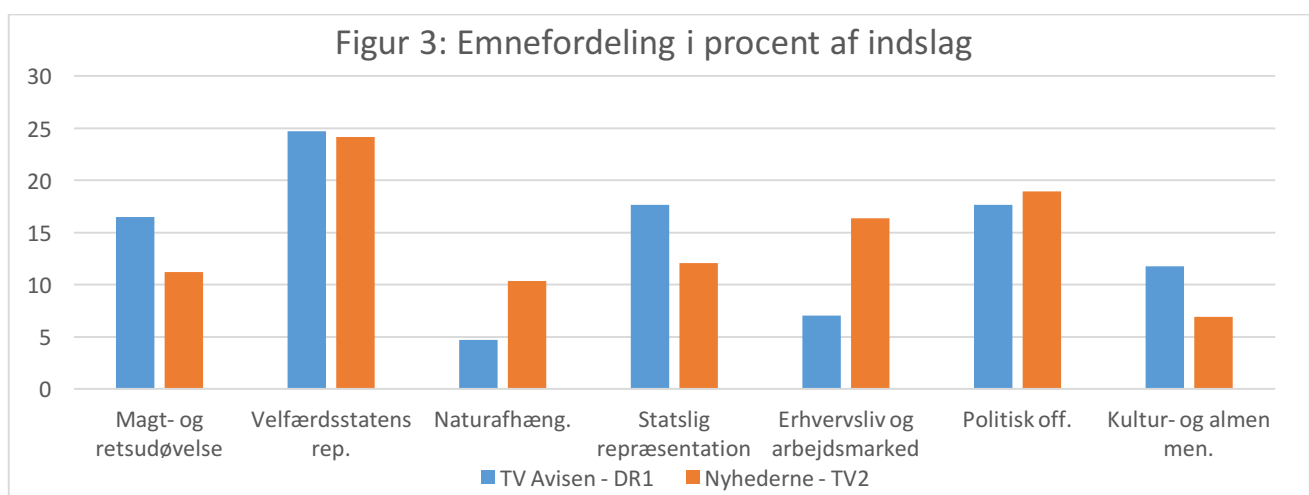
Statslig repræsentation og handlen - Ceremoni og symbolske handlinger, diplomati og forhandling, international konflikt

Erhvervsliv og arbejdsmarked - Industri, landbrug, finansielt, arbejdsmarked, arbejdsløshed, handel, transport

Politisk offentlighed - Parlamentarisme og konstitutionelle forhold, internationale organisationer, menneskerettigheder, politiske aktører, pressen, borgerlig uro

Kultur og almenmenneskelige emner - Kunst, massekultur, levet kultur, religion, filosofi, almen menneskeligt, sport

Kategoriseringens største akilleshæl er afgrænsningen af det politiske stof, idet stort set alt stof, som bliver behandlet i nyhedsformidlingen, har en mere eller mindre politisk karakter. Derfor er en selvstændig 'politik'-kategori udeladt, og i stedet er kategoriseringen foretaget ud fra, hvilket socialt område der behandles. Kategorien 'politisk offentlighed' vedrører alene den politiske offentligheds indre parlamentariske anliggender (Hjarvard, 1999: 106). Resultaterne er illustreret i figur 3. Bemærk at et indslag kan dække flere områder, hvorfor emnefordelingen sammenlagt kan overstige 100 procent.

Figur 3 illustrerer, at der er forskelle på nyhedsmediernes redaktionelle prioritering, omend de - især med den begrænsede empirimængde in mente - er meget små. TV2 Nyhederne har

i forhold til TV-Avisen en overvægt af historier om naturafhængighed samt erhvervsliv og arbejdsmarked. En forskel der ikke er overraskende, når man ser på TV2's kommunikation i forbindelse med relanceringen af udsendelsen i januar. Her sagde nyhedschef Jacob Kwon, at emnet klima ville få en høj prioritet i den sene nyhedsdækning (Reseke, 2019). Den strategi synes at kunne ses, selvom det blot er lidt mere end hvert tiende indslag, der hører under naturafhængighedskategorien. Indslagene om klima handler i de fleste tilfælde også om erhvervslivet, eksempelvis om vindmølle- eller solcelleproducenter, hvorfor klimaorienteringen også påvirker kategorien om erhvervsliv og arbejdsmarked.

I TV-Avisen ses en lille overvægt i indslag, der handler om magt- og retsudøvelse, hvilket kan tilskrives, at DR, modsat TV2, har udnævnt en retskorrespondent. Når en medarbejder er ansat til kun at beskæftige sig med retsområdet, må det anses som sandsynligt, at det afstedkommer flere historier om emnet.

Også kategorien kultur- og almenmenneskelige forhold fylder mere i TV-Avisen end i TV Nyhederne. Kategorien indbefatter 12 procent af indslagene i TV-Avisen, og der synes at være en fast skabelon for disse indslag. Stort set hver eneste TV-Avisen-udsendelse afsluttes nemlig med et kulturelt indslag om for eksempel Melodi Grand Prix, fodboldlandsholdet eller egtvedpigen. På den måde undgår man, at seerens sidste indtryk af virkeligheden handler om død og ødelæggelse. I stedet afsluttes udsendelserne med mindre alvorlige emner, som måske endda kan bibringe godt humør. I TV2 Nyhederne handler det sidste indslag ikke ligeså ofte om kultur, men også her er der en tendens til at afrunde udsendelserne med en positivt vinket historie. Blandt eksemplerne er "*Job-succes i Brønderslev*", "*Tonsvis af affald samles ind i naturen*" samt "*HIV-patient meldes kureret*".

Topscoren i begge udsendelser er kategorien om velfærdsstatens reproduktion, hvilket ikke er overraskende, når man sammenligner med Hjarvard (1999) og Grunert Pedersens (2013) undersøgelser. I Hjarvards undersøgelser lå andelen i 1997 på over 30 procent for begge kanaler, mens næsten 50 procent af indslagene i Grunert Pedersens undersøgelse af TV-Avisen drejede sig om velfærdsstatens reproduktion (Hjarvard, 1999: 106f; Grunert Pedersen, 2013: 29). I begge undersøgelser blev de høje resultater tolket som en fokusering på individets vilkår og et ønske om at give seerne en følelse af nærhed gennem dækning af emner som sundhed, uddannelse, bolig og flygtninge, der skaber store identifikationsmuligheder for seeren (Hjarvard, 1999: 112; Grunert Pedersen, 2013: 29). *Figur 3* viser imidlertid, at tendensen ser ud til at være aftaget en smule, selvom kategorien

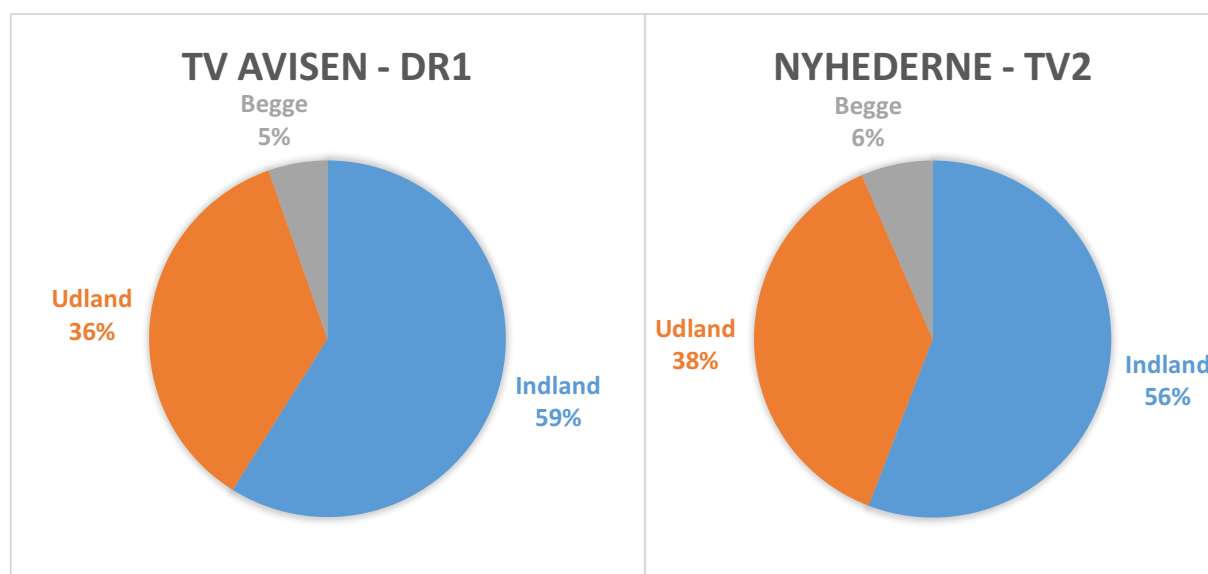
stadig omfatter knap 25 procent af indslagene på begge kanaler. Dette kan ses som et tegn på, at nærhedskriteriet i den substansmæssige dimension ikke længere har den samme betydning. Som jeg vil forklare nærmere senere, ses i stedet tegn på, at nærheden skabes via en mere formidlingsmæssig dimension - blandt andet ved hjælp af en styrket værtsrolle og den øget brug af *live*-omstillinger til faste reportere, hvilket jeg vender tilbage til i kapitel 5 og kapitel 6.

Kategorien for statslig repræsentation fylder mere i TV-Avisen end i TV2 Nyhederne, og hvis man kigger nærmere på historieudvælgelsen, er det især EU-stoffet, der er til forskel i de to udsendelser. TV2 Nyhederne beskæftiger sig udelukkende med EU, når det drejer sig om Brexit, mens TV-Avisen også bringer indslag om blandt andet EU's asylpolitiske forhandlinger, hvilket i perioden slet ikke behandles af TV2. I det følgende vil jeg se nærmere på netop vægtningen af ind- og udlandsstof.

4.4 Ind- og udlandsstof

I figur 4 nedenfor er forholdet mellem af ind- og udlandsstof i udsendelserne anført. Nogle indslag behandler både indenrigs- og udenrigsaspekter af en given problemstilling, hvorfor der anvendes en selvstændig kategori for sådanne indslag.

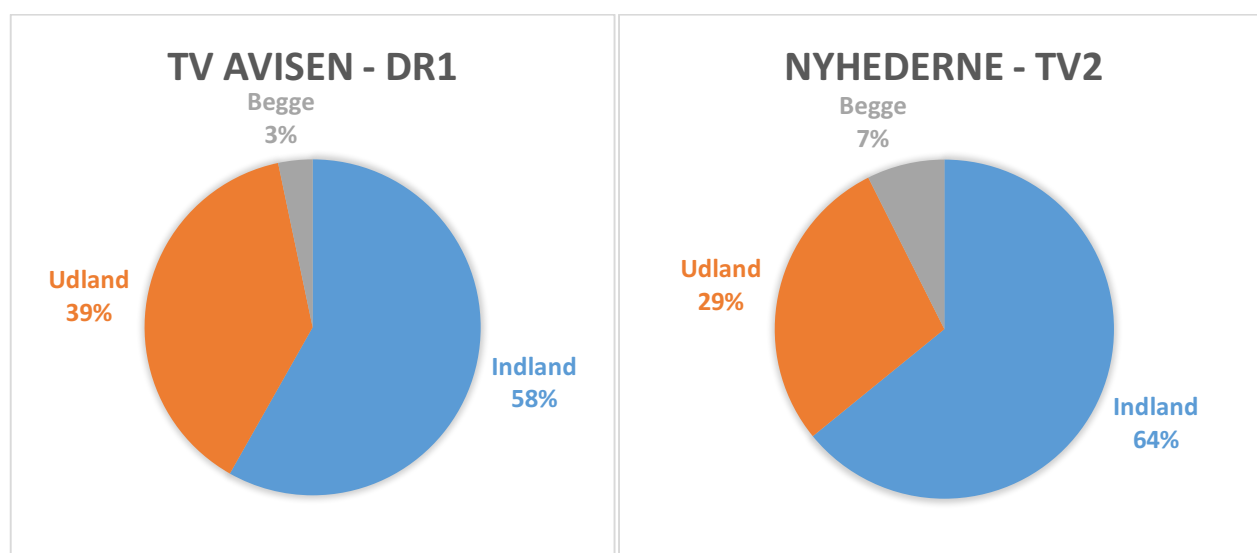
Figur 4 - Ind- og udlandsstof i tv-nyheder. I procent af antal indslag.

Ikke overraskende er der i begge udsendelser flere indslag om indlandsstof end indslag om udlandsstof, og vægtningen er omtrent den samme i de to udsendelser. Når man sammenligner med Hjarvard (1999) og Grunert Pedersen (2013) forskningsresultater, tegner sig en påfaldende kontinuitet for vægtningen mellem ind- og udlandsstof i TV-Avisen. I både 1974, 1984, 1997, 2000 og 2013 har andelen af indlandsstof ligget i et spænd mellem 54 og 59 procent, mens det rene udlandsstof har udgjort en andel på mellem 31 og 37 procent (Hjarvard, 1999: 114; Grunert Pedersen, 2013: 32f). Kun 1990 er en undtagelse, hvor udlandsstoffet udgjorde 40 procent, hvilket formentlig hænger sammen med Berlinmurens fald i 1989 og Sovjetunionens opløsning i 1991 (Hjarvard 1999: 113). Hjarvard så i sin undersøgelse tendens til at større grad af kommercialisering fører til mindre grad af udlandsdækning (ibid.), men i dag er vægtningen på DR1 og TV2 altså omtrent den samme ud fra ovenstående tal.

Som allerede illustreret tidligere i kapitlet, er der dog stor forskel på længden af indslagene i de to nyhedsudsendelser og for at få et mere præcist billede af, hvor meget ind- og udlandsstoffet fylder i udsendelserne, har jeg set på varigheden af de forskellige typer indslag og opgjort andelen i procent.

Figur 5 - Varigheden af ind- og udlandsindslag i procent af den samlede udsendelse

Udregningen i *figur 5* viser en smule mere forskel på de to udsendelser i vægtningen af ind- og udlandsstof. Udlandsstoffet får i TV-Avisen mere af den samlede sendetid end udlandsstof i TV2 Nyhederne. I tråd med Hjarwards teori om, at mere kommercialisering fører til

mere fokus på indlandsstof, fylder indlandsstoffet en større del af TV2 Nyhedernes udsendelser, omend forskellene ikke er voldsomme.

Delkonklusion

Såvel TV-Avisen som TV2 Nyhederne følger den konventionelle *slot*-struktur med en varighed på knap en halv time, men der er forskel på, hvor mange forskellige indslag udsendelserne indeholder. Mens TV-Avisen prioriterer at bruge længere tid på færre indslag, er TV2 Nyhederne kendetegnet ved at bringe flere, men til gengæld kortere indslag. På begge kanaler spiller værten en yderst fremtrædende rolle som fortæller, mens *live*-omstillinger fylder langt mere end tidligere. Kodningen viser kun små forskelle i tv-stationernes emnemæssige prioritering. Der ses en overvægt af indslag, som handler om velfærdsstatens reproduktion, men overvægten er ikke så tydelig som andre forskere tidligere har observeret. Indlandsstof er dominerende på begge kanaler, og tidsdimensionen afslører at indlandsstoffet fylder en smule mere i TV2 Nyhederne end i TV-Avisen, hvor mere af sendetiden bruges til at beskæftige sig med udlandsstof.

Kapitel 5: Tv-nyhedernes form

Tv-nyheder er en teksttype, som består af såkaldt medieret kommunikation, altså monologisk kommunikation fra journalister til seere. For at sikre forståelighed i denne envejskommunikation består tv-nyhederne af en lang række både verbale og billedsproglige konventioner, som skaber overskuelighed og genkendelighed (Bruun Andersen et al., 2009: 56). Tv-nyheder er således kendetegnet ved en række formtræk og konventioner, som giver seerne en oplevelse af, at det, de er vidner til, er virkeligheden selv, fremfor blot en bestemt version af virkeligheden (ibid.: 70). Disse konventionaliserede elementer er monteret sammen i et hierarkisk system (ibid.: 58).

I dette kapitel ønsker jeg se nærmere på tv-nyhedernes form, som spiller en væsentlig rolle for indholdet, og kapitlet har til formål at besvare følgende arbejdsspørgsmål:

Hvilke formtræk er kendetegnende for danske tv-nyheder i 2019?

5.1 Vignet og tophistorier

TV-Avisen på DR1 og Nyhederne på TV2 har en lang række fælles formtræk og konventionelle elementer, som går igen på begge kanaler. Det første, der kommer til syne i begge udsendelser, er aftenens vært, der et par sekunder inden klokken slår 21.30 står klar i det genkendelige nyhedsstudie foran en stor bagskærm, hvor der tælles ned til sendetidspunktet. I TV-Avisen er nedtællingen med sekunder, mens det på TV2 Nyhederne blot er klokkeslættet 21.30, der dukker op på bagskærmen. Det skyldes, at TV2 Nyhederne - sandsynligvis af hensyn til reklamer - ikke altid begynder på sekundet. Nedtællingen giver et indtryk af præcision og tydeliggør, at udsendelsen sendes direkte, hvilket skaber autenticitet og giver seerne et indtryk af, at de skal præsenteres for 'seneste nyt'. Samtidig iscenesættes studieværtens fremtrædende rolle i udsendelserne allerede her. Kanalspeakeren fremhæver studieværtens navn, og imens gør værten sig klar ved eksempelvis at rette på slipset eller bevæge sig over i den rigtige startposition. Studieværten er det såkaldte anker, som binder udsendelsens mange dele sammen (Bruun Andersen et al., 2009: 59).

Det næste seerne præsenteres for er udsendelsernes introducerende vignet. En genkendelig grafik, der med billeder og musik fortæller, at det er blevet tid til enten TV-Avisen eller Nyhederne. Vignetten kan betegnes som en højlydt måde at markedsføre udsendelsen på (Bruun Andersen et al., 2009: 47).

TV Avisens vignet:

TV-Avisens vignet består af det klassiske øje, der i årtier har udgjort udsendelsens logo. Øjets pupil består af en roterende globus, som signalerer sted og virkelighed, akkompagneret af en velkendt fanfare, som kalder til samling foran tv-skærmen. TV-Avisen er så at sige et øje, der ser verden indefra - en verden der er dynamisk og er i konstant bevægelse. Desuden består globussen af flere lag, og til sidst åbner den sig og giver adgang til kernen, hvorfra dagens topnyhed præsenteres. Hvor TV-Avisens grafik tidligere har været præget af røde farver (Grunert Pedersen, 2013: 47), er globussen i dag omfavnet af en turkisblå farve, som signalerer troværdighed og pålidelighed.

Vignetten i TV2 Nyhederne har mange ligheder med vignetten i TV-Avisen. Her har vi ligeledes at gøre med en roterende globus, som er dissekeret i tynde strimler og flere lag, der signalerer, at udsendelsen undersøger virkeligheden til bunds. Langs den optrævlede globus' breddegrader fremgår brudstykker af nyhedsmæssige nøgleord som '*politisk aftale*' og '*investering*'. Udenom cirkulerer blodrøde ringe, som symboliserer puls, hjerte, og energi. Det

samme kan siges om den akkompagnerende elektroniske og tempofyldte jingle, der slutter med en række hurtige trommeslag, der fungerer som afsæt til præsentationen af dagens tophistorier.

TV2 Nyhedernes vignet:

På begge kanaler præsenteres tophistorierne af værten, som taler i *voice over* henover levende billeder med pulsende underlægningsmusik. TV2 Nyhederne præsenterer altid tre forskellige tophistorier i udsendelsens intro, som i alt varer op til et minut, mens TV-Avisen nøjes med at introducere aftenens tophistorie, som er udvalgt som aftenens vigtigste, og som er den første i udsendelsens rækkefølge. Efter tophistorien kommer dog altid en teaser for én eller to historier senere i udsendelsen. Ofte er der tale om en appetitvækker for udsendelsens afsluttende historie, der i de fleste tilfælde er reportagebåret og behandler et blødt stofområde af mere kulturel eller underholdende karakter. Dette har selvsagt til formål at holde på seeren gennem hele udsendelsen.

Efter tophistoriepræsentationen dukker vignetgrafikken for en kort stund op igen på begge kanaler - grafikken forekommer adskillige gange i løbet af udsendelserne, som såkaldt *skiller* mellem de forskellige elementer, ligesom farverne går igen i nyhedsstudiets design, samt i overskrifter og tituleringen af de medvirkende. Herefter toner studieværten igen frem på skærmen, og denne gang henvender værten sig direkte til sine seere med øjenkontakt gennem kammeret og et venligt »velkommen til den sene TV-Avis« eller »velkommen til

Nyhederne«, hvorefter værten indleder udsendelsens første indslag, som på begge kanaler også er repræsenteret blandt tophistorierne.

»Ja, det her drama om Storbritanniens farvel til EU fortsætter altså med fuld styrke her til aften«, lyder det eksempelvis i TV-Avisen torsdag den 21. marts. Brexit-historien er netop blevet præsenteret i udsendelsens intro som tophistorie, og eksemplet viser, hvordan værten laver en verbalsproglig kobling til den tophistorie, som netop er blevet præsenteret. Den verbalsproglige kobling foretages dels ved at værten gentager nøgleord fra tophistorien som Storbritannien og EU, og dels ved brug af et indledende 'ja' samt et tilbagevisende 'altså'.

Eksemplet illustrerer, hvordan værten sprogligt får nyhedsudsendelsen til at hænge sammen. Det kommer desuden til udtryk ved brug af vendinger som »nu skal vi videre til...« eller »vi skal herhjem igen...«. På den måde sørger værten for at binde de enkelte indslag sammen til en sammenhængende helhed. At studieværten er udsendelsernes omdrejningspunkt bliver dels manifesteret visuelt ved at værten dukker op mellem udsendelsens mange elementer, og dels ved en verbalsproglig manifestation, hvor studieværten kobler udsendelsens elementer sammen, giver ordet videre til reportere og lægger op til forhåndsredigerede indslag. Eksempler herpå følger senere i kapitlet.

5.2 Grafik styrker nyhedsvært

For både TV-Avisen og TV2 Nyhederne gælder det, at værten i den sene udgave optræder stående og ofte i halvtotal eller fuld figur, modsat de medvirkende kilder, som stort set altid bliver beskåret ultranært med kun hoved og hals i billedet. Denne forskel markerer en statusforskel, idet de interviewede kilder reduceres til *talking heads*, mens værten optræder som et mere levende væsen, der kan opnå mere autenticitet og troværdighed ved at fortælle med hele kroppen (Bruun Andersen et al., 2009: 72).

I begge udsendelser befinder værten sig i et rummeligt studie med dybde og muligheden for at bevæge sig både fra side til side og - i særdeleshed for TV-Avisens vedkommende - frem og tilbage i studiet. Bag sig har værten i begge kanalers tilfælde en stor bagskærm. LED-bagskærmen i TV-Avisen måler i dag hele 25 meter og krummer i begge ender (Møller Hansen, 2018). TV2 Nyhedernes bagskærm er knap så lang, men er rigeligt stor til at udgøre stort set hele nyhedsværtens baggrund.

TV2's nyhedsstudie blev bygget om så sent som i januar 2019, mens TV-Avisens studie fik en *makeover* i september 2018 (Reseke, 2019; Møller Hansen, 2018). I begge tilfælde blev ombygningen foretaget med et ønske om at inkorporere flere grafiker og virtuelle elementer i nyhedsudsendelserne (ibid.). De nye elementer, som er fremmet af teknologiske muligheder, må betegnes som værende en mindre nyskabelse for danske tv-nyheder, og de nye tekniske muligheder synes også at påvirke fortælleformen i udsendelserne. Scenografien giver nemlig mulighed for at nyhedsværten kan spille en endnu mere fremtrædende rolle i formidlingen. Værternes oplæg består nu ofte af mere end bare korte introduktioner til et såkaldt ENG-indslag. Faktisk er der flere eksempler på, at værten ved hjælp af scenografien udruller stort set hele historien selv.

Et eksempel på hvordan værten spiller en afgørende rolle i forhold til at skabe sammenhæng i det enkelte indslag, er i TV2 Nyhederne fra den 13. marts 2019, hvor Poul Erik Skammelsen er vært for et indslag om Regeringen og Dansk Folkepartis nye trafikaftale. Historien fortælles i det faste '360 grader'-format. Som nævnt i kapitel 4, er en enkelt historie i hver udsendelse udvalgt til »vores 360 grader i dag«, som Skammelsen udtrykker det - en historie, som der bliver gået ekstra meget i dybden med og som har en markant længere varighed end udsendelsens øvrige indslag. Formatet blev lanceret samtidig med indvielsen af det nye studie. De visuelle elementer anvendes ikke blot i formatet '360 grader', men det er her, anvendelsen er mest udtalt.

I indslagets begyndelse står Skammelsen foran bagskærmen, hvor et billede af en trafikkeret motorvej adresserer indslagets emne, og ved siden af ham popper en virtuel grafik op, der danner en cirkel og teksten '360°', som tydeliggør, at det nu

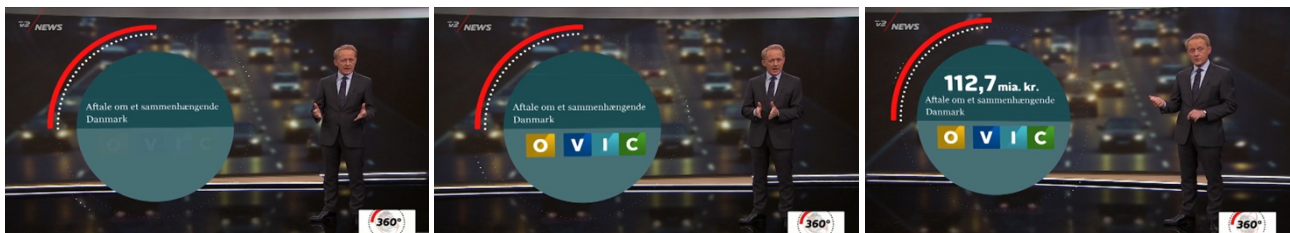
er blevet tid til udsendelsens tilbagevendende, serielle og genkendelige element. Det understreges desuden med samme grafik på et lille skilt i højre hjørne gennem hele indslaget, og Skammelsen italesætter samtidig, hvad det nu er blevet tid til, mens han med den ene hånd laver en cirkelbevægelse for at illustrere, at vi, som titlen indikerer, skal hele vejen rundt.

Vært, Skammelsen: »Videre til dansk politik. I dag præsenterede blå blok en ny stor trafik-aftale. Mange veje, nogle togstrækninger, men er det den bedste måde at bruge over 100 milliarder kroner på? Det er vores 360 grader i dag.«

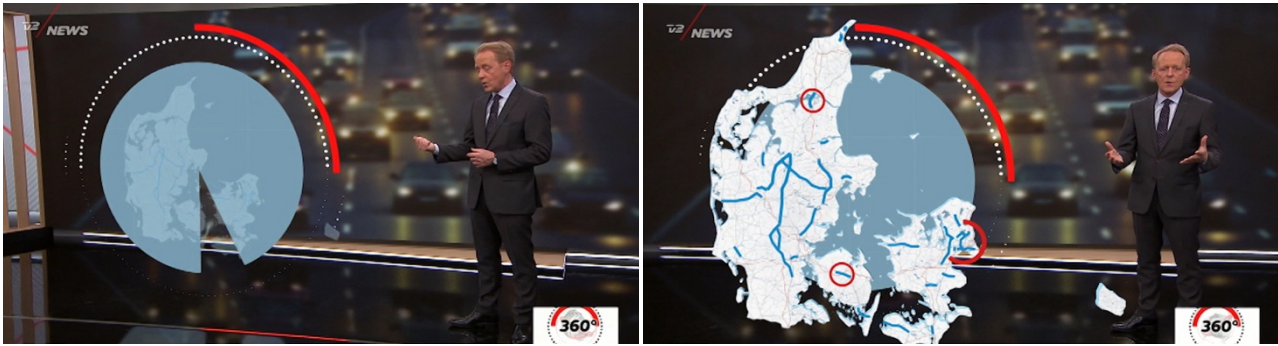
Efter genreindikationen og det retoriske spørgsmål indleder værten herefter - i bedste nyhedstrekant stil - en uddybning af trafikaftalens baggrund og indhold.

Vært, Skammelsen: »Regeringen og Dansk Folkeparti præsenterede deres aftale om et sammenhængende Danmark i formiddag. Politisk set en smal aftale med kun blå blok, men indholdsmæssigt med trafikprojekter ud over hele landet til en pris af 112,7 milliarder kroner over mere end et årti.«

I takt med at Skammelsen oplæser sit manus fra teleprompteren forandres den virtuelle grafik, og partibogstaver for de involverede partier samt nøgleord fra værtens speak dukker op for at understrege budskaberne visuelt. Bliver beløbet 112,7 milliarder kroner kun nævnt mundtligt og ikke illustreret grafisk, er der næppe mange seere, der fanger budskabet.

Herefter lægger Skammelsen op til en sync med transportministeren med ordene »formålet er ifølge transportministeren...«, hvorefter der følger en otte sekunder lang sync fra pressemødet tidligere på dagen med Ole Birk Olesen, som siger, at regeringen vil sørge for, at det går hurtigere at komme fra A til B i Danmark. Dernæst er vi igen tilbage i nyhedsstudiet, hvor Skammelsen fortsætter sin forklaring, og fremkalder det næste grafiske element.

»Planen handler om veje og togstrækninger. Mest veje. Her et kort over nye vejforbindelser«, siger Skammelsen, mens et Danmarkskort popper op med markeringer af de nye forbindelser. Herefter nævner Skammelsen en række eksempler på de nye udvidelser, alt imens små cirkler toner forskellige steder i landet i takt med, at Skammelsen nævner dem. Dernæst fremkalder Skammelsen en forhåndsredigeret reportage med ordene: »Vi begynder reaktionerne på planen i Vejle«.

Overgangen fra studieværten i studiet til reporteren i virkeligheden markeres visuelt ved at et stilbillede i grafikken fra en fodgængerovergang i Vejle nu kommer til live i reportageindslaget, mens navnet på den usynlige reporter kommer på skærmen, idet vedkommende indleder med at speake. En TV2-mailadresse under navnet indikerer, at reporteren taler på vegne af institutionen. »Vejle Kommune bliver tilgodeset med en ny motorvej«, bliver der sagt, hvilket følges op af en sync med en tilfældig borger i gågaden, som bifalder initiativet. Der er en tydelig verbalsproglig overlevering i overgangen fra vært til reporter, idet reporteren i reportagen taler i forlængelse af studieværten og gentager kerneord og pointer om trafikaftalen, som værten allerede har skitseret. Efter en kort rundtur fra den ene borger til den anden, der ytrer sin holdning til de mange nye motorveje, vender vi nok engang tilbage til studieværten.

»Men...«, siger Skammelsen, mens han bevæger sig om bag den virtuelle grafik, og bringer indslaget i en ny retning ved at gentage sit retoriske spørgsmål fra indledningen:

»... er flere motorveje stadig løsningen på vores trafikproblemer? Ifølge en ekspert fra DTU Transport, Jeppe Rick, så er der alternative løsninger kaldet intelligente transportsystemer. Det er for eksempel roadpricing, hvor bilisterne betaler for at køre på vejene i myldretiden. Det er intelligent lysregulering, som automatisk sørger for at lede bilerne hurtigere gennem lyskryds, og så er der også intelligente hastighedstavler«.

Igen understøttes speaken af grafik, der visualiserer de forskellige intelligente transportsystemer, mens Skammelsen samtidig bruger sit kropssprog til at tegne og fortælle. Efter Skammelsens speak følger en syv sekunder lang sync med den introducerede Jeppe Rick, der giver dokumentation for, at Skammelsens påstande er sande. »Jamen det er bare meget billigere, at lave nogle it-løsninger, end det er at bygge motorveje«, siger forskeren, inden der endnu engang klippes tilbage til Skammelsen i studiet, som spørger: »Er politikerne dermed for gammeldags i deres måde at tænke på? Inden de svarer på det spørgsmål, skal vi lige ud på Motorring 3«.

Med et 'vi' inviterer Skammelsen igen seeren med ud i virkeligheden og indrammer den forhåndsredigerede reportage, som nu går i gang:

Reporter: »Motorring 3 udenom Hovedstaden er en af de mest belastede motorveje med over 80.000 biler i døgnet. Køer og trængsel, der kunne bringes ned ved at tage ny teknologi i brug, mener forskeren her«.

Forsker: »Der var mange ting, der var udeladt, som man kunne have inkluderet, og jeg tænker specifikt på intelligente transportløsninger, som jo ikke fordrer ny infrastruktur, men som bevist har ret stor effekt på trængsel«.

Efter vi igen har hørt fra forskeren, der altså blot med egne ord gentager, hvad Skammelsen allerede har sagt, speaker reporteren, at »Regeringen nævner ikke intelligente trafikssystemer i planen med et ord«. Herefter følger en sync med transportministeren, der svarer på kritikken, og to syncer med oppositionspolitikere, der bakker op om forskerens synspunkter og kritiserer den nye aftale. Efter den sidste sync med socialdemokraten Rasmus Prehn vender vi tilbage til Skammelsen for sidste gang, der afslutter indslaget med ordene »og

finansieringen den finder partierne bag aftalen blandt andet ved at udskyde, hvornår Storbæltforbindelsen skal være betalt helt tilbage», hvorefter en skiller understreger, at indslaget er slut, og at vi skal videre til næste indslag.

Det er værd at bemærke, at Skammelsen hele fem gange i indslaget optræder i billedet mellem forskellige elementer, som han skaber sammenhæng mellem med en ganske betydelig mængde af information. Værtens speak er så omfattende, at de forskellige forhåndsredigerede elementer ikke bidrager med noget nyt om selve trafikaftalen, foruden at verificere værtens påstande. At Skammelsen kan fylde så meget i indslaget er i høj grad en konsekvens af de grafiske muligheder, som muliggør at værten kan tale i lange vendinger om kompliceret stof, uden at tabe seeren.

I TV-Avisen er tendensen den samme. Her eksisterer ikke et lignende fast format som '360 grader', men visuelle elementer anvendes ligeledes jævnlige til at lade værten udfolde nyheden. Et eksempel er fra samme aften onsdag den 13. marts, hvor Nina Munch-Perrin er vært for et indslag om Brexit. Indslaget indledes i halvtotal foran bagskærmen, og mens Munch-Perrin siger sin første speak, dukker - i samme stil som hos TV2 - nøgleord op på bagskærmen, der visuelt fremhæver værtens hovedpointer.

Vært, Munch-Perrin: »Og så skal vi - igen i aften - til Storbritannien, for som bekendt den 29. marts, så skal Storbritannien forlade EU, og det helt store spørgsmål er hvordan det skal foregå«.

Vært, Munch-Perrin: »I går forkastede det britiske parlament den aftale Theresa May havde forhandlet på plads med EU. Og her til aften besluttede et flertal i det samme parlament så, at det heller ikke vil være med til et såkaldt 'no deal' - altså at Storbritannien forlader EU uden en aftale«.

Herefter lægger Munch-Perrin i *voice over* op til en kort sync med premierminister Theresa May, der taler fra parlamentets talerstol. Dernæst følger en *live*-omstilling (brugen af *live*-

omstillinger vender jeg tilbage til senere i analysen) til DR's korrespondent i Storbritannien, Kim Bildsøe Lassen, inden Munch-Perrin er tilbage i billedet i fuld figur.

Kameravinklen er nu skiftet til et fugleperspektiv fra en af tv-studiets kraner, og Munch-Perrin står foran en virtuel grafik, som er optegnet på studiets gulv. Nu følger en passage på hele 1 minut og 22 sekunder uden klip, hvor værten foretager en grundig slavisk gennemgang af forskellige tænkelige scenarier for det videre forløb, som - må vi forstå - med stor risiko kan ende i et 'no deal' - illustreret som et stort sort hul. I takt med at scenarierne præsenteres dukker de op i grafikken sammen med linjer, der enten peger videre i processen, eller i tilfælde af et 'nej' fra enten parlamentet eller EU fører tilbage til 'no deal'. Herunder et uddrag, der eksemplificerer fremgangsmåden:

Vært, Munch-Perrin: »I morgen ventes de britiske politikere at stemme om, hvorvidt de skal forsøge at udsætte deres farvel til EU«.

Vært, Munch-Perrin: »Stemmer de nej til udsættelsen, ligner no deal lige nu det eneste scenarie. Bliver det et ja til udsættelsen så kan EU stadig sige nej - og så kan det alligevel ende med no deal«.

Vært, Munch-Perrin: »I tilfælde af et ja, så kan Storbritannien forsøge at forhandle sig til en ny og bedre aftale med EU - men hvis det glipper, så kan resultatet alligevel blive no deal«.

Så fremdeles fortsætter nyhedsværten altså i 1 minut og 22 sekunder med at opliste mulige scenarier. I et dansk tv-nyhedsbillede som i et historisk perspektiv har udviklet sig i en mere dynamisk retning (Hjarvard, 2006: 132), er det ganske bemærkelsesværdigt, at opleve en monolog fra værtens side på næsten halvandet minut midt inde i et indslag, og det er utænkeligt at forestille sig værternes monologer finde sted i samme omfang, hvis ikke de grafiske

muligheder eksisterede. På den måde har teknologien været med til at styrke værtens position. På såvel DR1 som TV2 er nyhedsværternes opgave i dag altså langt fra blot at introducere og afslutte indslag med oplæg og nedlæg. I de fleste indslag dukker værten op flere gange mellem forskellige elementer og tager større ejerskab over nyhederne ved at tale i lange passager til grafik.

Nyhederne er altså i høj grad båret af værten, der optræder i en rolle, som kan sammenlignes med en skolelære foran en tavle med en pegepind i hånden. I særdeleshed de to mandlige værter Poul Erik Skammelsen fra TV2 og Kåre Quist fra DR1 er meget udfarende i kropssproget, og som seer eller tilskuer er man ikke i tvivl om, at det der bliver sagt er vigtigt.

5.3 Øget personliggørelse

Værternes henvendelsesform er i dag langt mere konverserende end tidligere, hvilket eksempelvis kommer til udtryk i føromtalt eksempler, hvor værten stiller retoriske spørgsmål og laver live-omstillinger til reportere. Desuden optræder studieværterne mere som mennesker ved at bruge hele kroppen og ved ikke at tale i skriftsprog. Derudover har værtsfunktionen en mere lun karakter, og der er flere eksempler på, at værterne fremtræder med egen personlighed - især i overlæg til værtskollegaen i vejrudsigten eller i forbindelse med mindre alvorlige emner. Eksempelvis i TV-Avisen mandag den 25. februar, som slutter med et indslag om vinderen af Dansk Melodi Grand Prix.

»Lige siden lørdag aften klokken lidt over 21, der er vi ret mange, der har haft en glad melodi med et evigtgyldigt budskab på hjernen. Hånden på hjertet, jeg har selv fløjtet og sunget den noget nær non stop«, siger Kåre Quist i indledningen af indslaget om den unge Grand Prix-vinder Leonora Colmor Jepsen.

De traditionelle konventioner dikterer ellers et forbud mod brugen af ordet 'jeg', idet studieværten ikke taler for sig selv, men på vegne af institutionen (Bruun Andersen et al., 2009: 60).

Eksemplet illustrerer, hvordan der - lige siden monopolbruddet - er sket en øget *personliggørelse* af nyhedsværterne (Hjarvard, 1999: 202). Det kommer desuden til udtryk ved at begge kanaler anvender et fast værtsteam til de sene nyhedsudsendelser. De består af en kvindelig og en mandlig vært, som skiftes til at have værtstjansen i løbet af ugens 7 dage. Værterne er et brand for tv-kanalerne og identifikationspunkter for programmerne, og som ankeret i udsendelserne skaber værterne genkendelighed og troværdighed.

Tendensen med at gøre værterne til et varemærke slog endelig igennem i Danmark i 2012, hvor DR efter amerikansk forbillede gjorde Kim Bildsøe Lassen til fast nyhedsvært ugens første fire dage (Jensen, 2012). TV2 fulgte trop ved at gøre Poul Erik Skammelsen til frontfigur for '22 Nyhederne', der blev omdøbt '22 Skammelsen' (Reseke, 2014).

I dag er der altså to værter om at dele rollen, som udgør udsendelsernes omdrejningspunkt. Det er studieværten, der sørger for at udsendelserne opleves som én sammenhængende helhed ved, som illustreret i dette kapitel, at binde de forskellige indslag sammen i verbalsproglige overgange, og ved at give ordet til reportere eller kalde indslag frem på skærmen.

Delkonklusion

På formen ligner TV-Avisen og TV2 Nyhederne hinanden til forveksling både hvad angår grafik, studie og værtsrolle. Udsendelsernes vignetter ligner hinanden, og i begge udsendelser optræder værten i stående position i et studie med store bagskærme og nyudviklet virtuel grafik. Den udvidede scenografi er med til at styrke værtens fremtrædende rolle, idet de grafiske muligheder tillader værten at tale i lange monologer om kompliceret stof, uden at tabe sine seere. Nyhedsværtens opgave er i dag langt mere omfangsrig end blot at skulle introducere og afslutte indslag med op- og nedlæg. Værten kan dukke op adskillige gange i samme indslag og limer udsendelsens forskellige elementer sammen til en sammenhængende helhed. Værtens henvendelsesform har i dag udviklet sig i en mere konverserende, uformel og lunefuld retning, hvilket er med til at skabe en øget personliggørelse af nyhedsværterne, som udgør udsendelsernes omdrejningspunkt og er varemærker for tv-kanalerne.

Kapitel 6: Kilder i tv-nyhederne

I det forgående kapitel beskrev jeg, hvordan værten spiller en fremtrædende rolle i nyhedsudsendelserne. Nu er turen kommet til at se nærmere på udsendelsernes øvrige persongalleri i form af kilderne. Dette kapitel har til formål at besvare arbejdsspørgsmålet:

Hvilke kilder optræder i danske tv-nyheder i dag, og hvordan er vægtningen mellem brug af eksterne kilder og mediets egne journalister?

6.1 Antallet af kilder

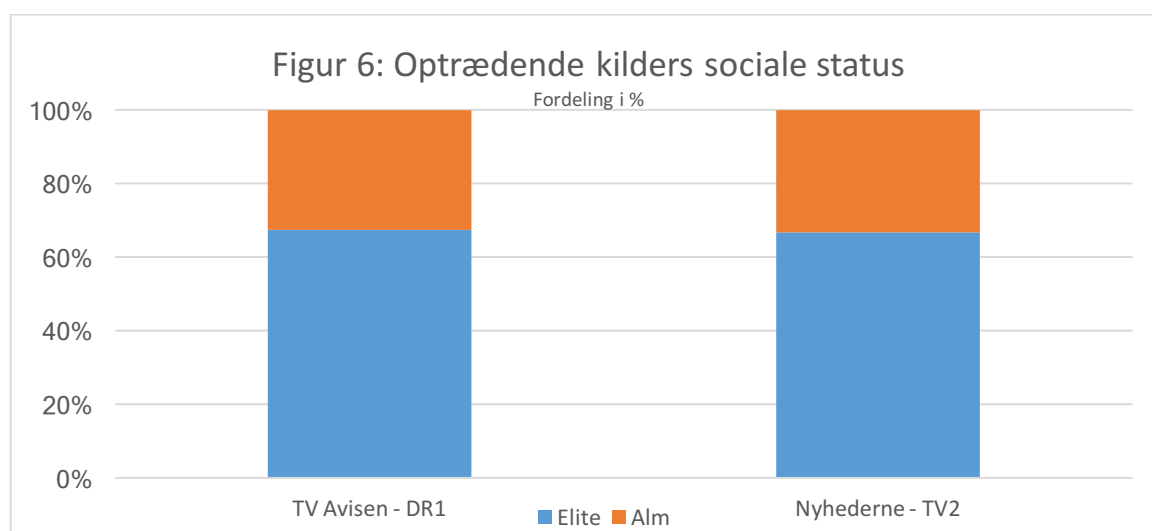
Kilderne udgør en helt central rolle i journalistik, og der er mange forskellige typer af kilder. De kan være både skriftlige og mundtlige, ligesom de kan være institutionelt funderet. Det er langt fra alle journalistens kilder, som bliver citeret eller refereret i et færdigt journalistisk produkt. Flere kilder kan således være usynlige, idet journalisten også gør brug af en hel del kilder i research-fasen og desuden har truffet en række til- og fravalg undervejs i tilblivelsen af nyheden. En altomfavnende analyse af tv-journalisters anvendelse af kilder, vil således kræve en omfattende undersøgelse af selve tv-produktionsprocessen, hvor selve interaktionen mellem journalist og forskellige kildetyper bliver registreret og analyseret. Analysen i dette speciale begrænser sig til at beskæftige sig med de kilder, som optræder synligt i det færdige produkt; nyhedsudsendelserne på DR1 og TV2. Det er disse kilder, jeg finder mest interessant at beskæftige sig med, da de er nøje udvalgt redaktionelt som værende de mest relevante, underholdende eller identificerbare kilder til at formidle den pågældende nyhed. Nyhedsstationernes prioritering siger noget om, hvilke aktører i samfundet, mediet finder mest væsentlige at have med (Hjarvard, 1999: 119).

Historisk set har antallet af optrædende kilder i de danske tv nyheder været stigende (Hjarvard, 1999: 119). I 1997 var det gennemsnitlige antal optrædende kilder i et TV-Avisen-indslag 2,2 personer, mens det for TV2 Nyhedernes vedkommende lød på 2,3 optrædende kilder pr. indslag. Som tidligere beskrevet er de enkelte indslag i TV-Avisen i dag blevet længere, og i takt hermed optræder der da også flere kilder i hvert indslag. Det gennemsnitlige antal i TV-Avisen er i dag steget til 3,4 kilder pr. indslag, mens TV2 Nyhederne i snit har 2,5 kilder i hvert indslag. Stigningen, som er mest markant hos TV-Avisen, kan naturligvis først

og fremmest forklares af den øgede indslagslængde, og det kan tyde på en større grad af kompleksitet af indslagene, idet der inddrages flere synspunkter.

6.2 Kildernes sociale status

For at belyse de optrædende kilders sociale status har jeg opdelt kilderne i to kategorier; elitekilder og almindelige mennesker. Elitekilderne er defineret ud fra Hjarvards definition som værende "kilder, der besidder en væsentlig økonomisk eller politisk magt, eller som i kraft af deres profession, ansættelse eller uddannelse er i besiddelse af en væsentlig diskursiv definitionsmagt" samt kendte personligheder (Hjarvard, 1999: 121). Almindelige mennesker forstås som kilder, der optræder som casepersoner eller privatpersoner.

Som det fremgår af *figur 6* ligner de to nyhedsudsendelser på dette område hinanden ganske meget, idet andelen af elitekilder udgør omkring to tredjedele på begge kanaler. Hjarvard så en tendens til at nyhedsstationerne frem til 1997 havde opprioriteret at anvende almindelige mennesker som kilder (Hjarvard, 1999: 121). Hvis man sammenholder ovenstående resultater med Grunert Pedersens undersøgelse fra 2000 til 2012 har udviklingen dog været stagneret siden. Også i Grunert Pedersens undersøgelse ligger andelen af almindelige mennesker som kilder nemlig stabilt omkring to tredjedele (Grunert Pedersen, 2013: 38f).

En anden måde at opgøre repræsentativiteten er ved at optælle, hvor ofte de forskellige kildetyper er med i indslag med optrædende kilder. Her gælder det for TV-Avisen, at der optræder almindelige mennesker i 49 procent af indslagene med optrædende kilder, mens det samme gælder for 45 procent af indslagene med kilder hos TV2 Nyhederne. Altså bliver

den almindelige borger på begge kanaler anvendt som kilde i lige knap halvdelen af indslagene med optrædende kilder. Ifølge tidligere undersøgelser var andelen i 1997 59,7 procent for TV2 Nyhederne og 57,3 procent for TV-Avisen (Hjarvard, 1999: 121f), mens andelen i 2012 var steget til 72 procent for TV-Avisen (Grunert Pedersen, 2013: 38). Her tyder noget altså på, at der er sket et fald.

Ændringer har der også været i brugen af såkaldte casepersoner. Som tidligere beskrevet har i hvert fald Svith (2008) konstateret, at hyppigheden af indslag baseret på en *illustrerende case* faldt fra begyndelsen af 00'erne til 2007. Jeg har registreret antallet af case-baserede indslag i den udvalgte empiri, og anvendt samme definition som lyder, at en *illustrerende case* er et eksempel og en personificering af et mere generelt emne, som bruges til at fortælle historien (Svith, 2008: 89f). Der kan således godt optræde et almindeligt menneske i et indslag, uden der er tale om en *illustrerende case*, eksempelvis i *voxpops*, hvor tilfældige forbipasserende i kort form ytrer en mening.

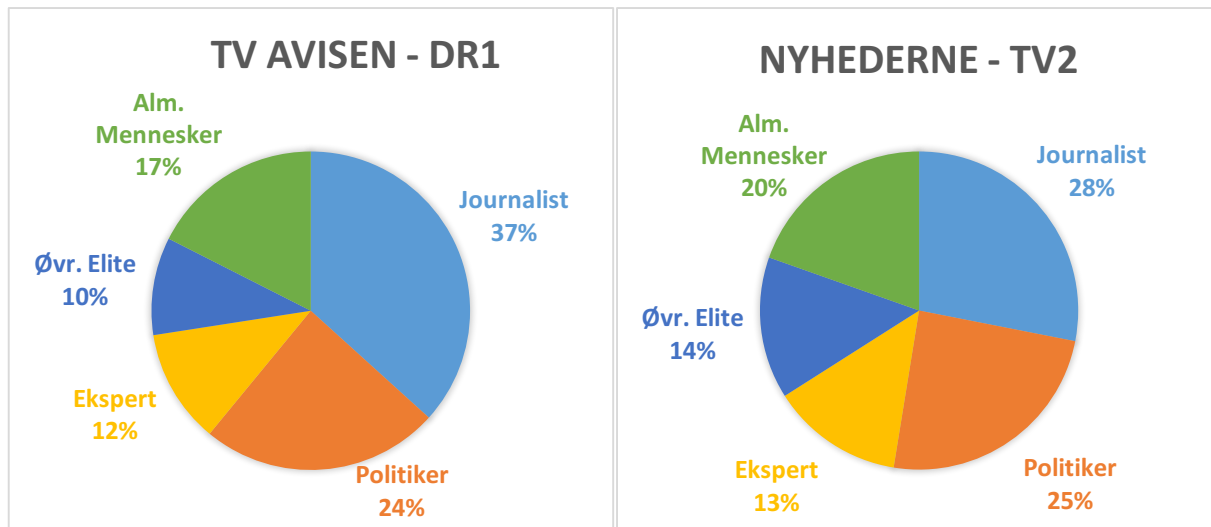
Hvor Svith i 2007 fandt *illustrerende cases* i 19 procent af indslagene gælder dette 24 procent af indslagene fra 2019 fraregnet nyhedsoverblik og de korte nyheder. Med de korte nyheder fraregnet har vi at gøre med 78 indslag med 19 tilfælde. Det er relativt lave tal, hvorfor man ikke skal lægge for meget i tallet 24 procent. Til gengæld er det bemærkelsesværdigt, at der i størstedelen af udsendelserne blot er et enkelt case-baseret indslag og maksimalt to. Faktisk er hyppigheden lavest i TV2 Nyhederne, hvor der i alt blot er otte case-baserede indslag i løbet af de otte kodede udsendelser. Som beskrevet tidligere skulle TV2 i sin tid lave "*Oplysning til Samfundet om Borgerne*" modsat DR's "*Oplysning til Borgerne om Samfundet*", men med hensyn til hyppigheden i case-historier, der sætter individet i centrum, tyder noget altså på, at den forskel er udlignet med tiden.

6.3 Kildernes taletid

En tredje måde at opgøre kildernes repræsentation på er ved at måle kildernes taletid i udsendelserne. I *figur 7* er kilderne inddelt i forskellige sociale roller, hvor der skelnes mellem almindelige mennesker, politikere, eksperter, tv-stationens egne journalister samt øvrige elitekilder. I kategoriseringen journalister indgår også politiske kommentatorer og vejrværter, som er ansat af kanalen. Kategorien øvrige elitekilder dækker over kilder, som ikke passer til de øvrige kategoriseringer, men som har en væsentlig diskursiv definitionsmagt,

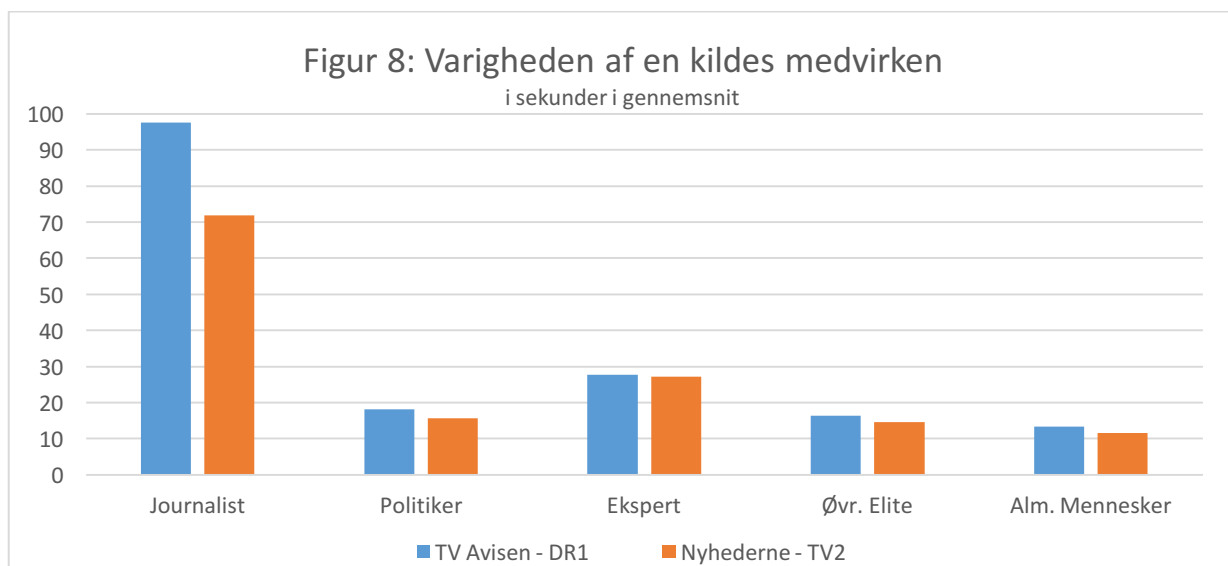
eksempelvis politifolk, erhvervsledere eller kendisser. Kildekategoriernes taletid er lagt sammen og opgjort i procent.

Figur 7 - kilders taletid i procent

I figuren kan det aflæses, at tv-stationernes journalister, der anvendes som kilder, har mest taletid blandt alle kildetyperne i udsendelserne. For TV-Avisens vedkommende gælder det, at journalisterne tegner sig for hele 37 procent af taletiden, hvilket må siges at være en ganske betydelig del. I modsætning hertil står politikere for en fjerdedel af kildeudsagnene hos begge kanaler.

For at se nærmere på redigeringsgraden i kildernes udsagn er den gennemsnitlige varighed af en kildes medvirken afbildet i figur 8 med brug af samme kildekategoriseringer som ovenfor.

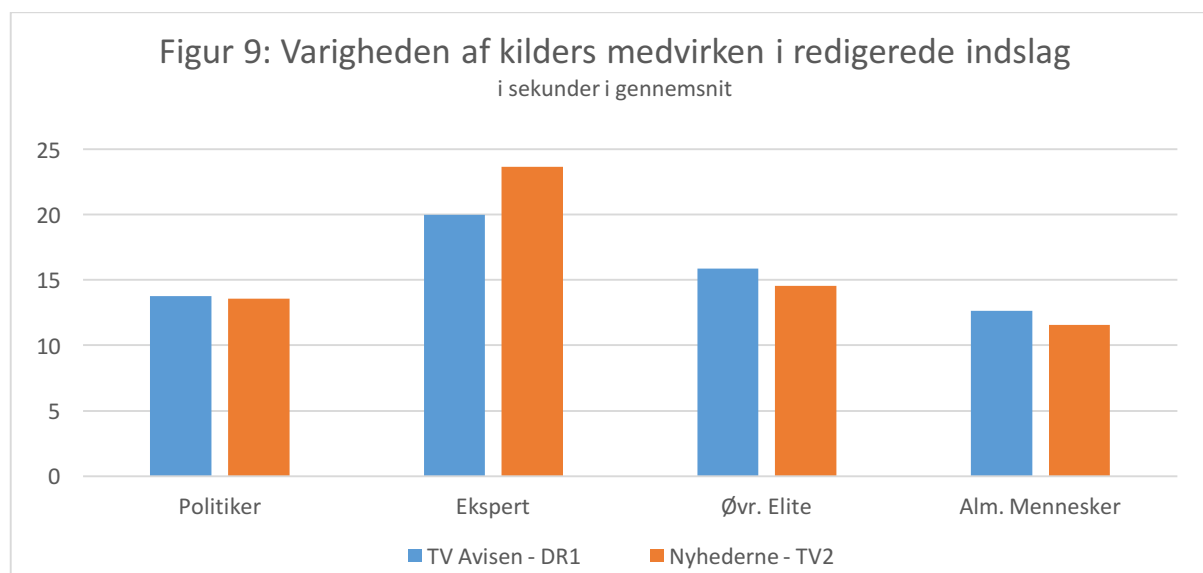

I figuren illustreres den omfattende anvendelse af journalister som kilder på ny. En journalistkilde har i gennemsnit taletid i 98 sekunder i TV-Avisen og 72 sekunder i TV2 Nyhederne, mens for eksempel politikere i gennemsnit blot optræder i 18 sekunder i TV-Avisen og 16 sekunder i TV2 Nyhederne.

Forklaringen er selvfølgelig, at journalisterne næsten udelukkende optræder i *live*-omstillinger, når de anvendes som kilder, mens de øvrige kildetyper indgår i forhåndsredigerede indslag. Der er kun et enkelt tilfælde på hver kanal, hvor en af tv-stationens journalister indgår i et monteret indslag. Det er i en kortnyt-historie i TV-Avisen, hvor retskorrespondenten Trine Maria Ilsø kommenterer på en øget bevogtning ved ministres bopæle, og i TV2 Nyhederne er det i en historie om klimaforandringer, hvor vejrværten Peter Tanev kommenterer på temperaturstigninger i Danmark.

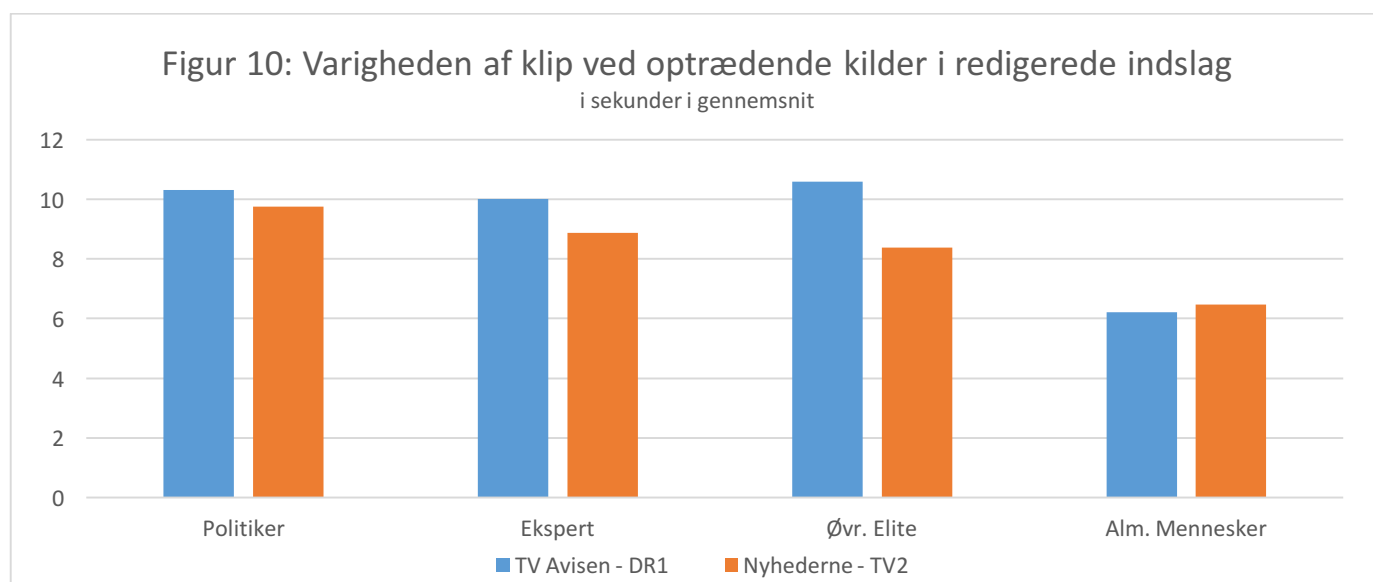
Som beskrevet tidligere fylder *live*-elementer ganske meget i udsendelserne, og ud af i alt 38 *live*-interviews på de to kanaler i den undersøgte periode, er der i 31 tilfælde tale om et interview med en journalist. Tre gange indgår en forsker i en *live*-omstilling, mens der foretages tre direkte interviews med politikere og et enkelt med en almindelig borger. Den øgede brug af *live*-elementer synes altså ikke at komme eksterne kildetyper til gode med hensyn til taletid.

Da varigheden i *live*-interviews er markant længere end syncer i redigerede indslag og derfor har en markant indflydelse på gennemsnittet, er tallene i *figur 9* renset for interviews, som er foregået direkte. Journalist-kategorien er fjernet, da den som beskrevet ovenfor stort set kun medvirker i *live*-interviews.

Figur 9 viser, at forskere og andre typer af eksperter i gennemsnit optræder i længere tid i nyhedsudsendelser end de andre kildetyper, hvilket kan skyldes, at det kræver mere tid at ytre en forklaring om sammenhænge end eksempelvis en holdning. Varigheden af de øvrige kildetyper optræden i redigerede indslag ligger alle mellem 12 og 16 sekunder på begge kanaler. Politikere får altså kun marginalt mere taletid end den almindelige borger.

I figur 10 illustreres den gennemsnitlige varighed af de enkelte sync-bidder - altså hvor længe en kilde taler, inden der klippes væk i et redigeret indslag.

I gennemsnit varer ingen af kildetypernes sync-bidder mere end 11 sekunder, og figuren giver således tydelige indikationer på, at der foregår en omfattende redaktionel medstrukturerende indflydelse på de medvirkendes udsagn. Den gennemsnitlige klipvarighed for de tre typer af elitekilder ligger på begge kanaler i spændet fra 8 til 10 sekunder. Varigheden er lavest for kilder som optræder som privatpersoner, hvilket kan skyldes at de ofte optræder i *voxpops* med korte holdningsudsagn, som ikke altid bliver begrundet. Klipperytmen er marginalt hurtigere på TV2, hvilket kan tilskrives den kortere gennemsnitlige indslagsvarighed. Der er med andre ord en smule kortere tid til at fremsige en pointe.

Som beskrevet i kapitel 3 er der historisk en tendens til en hurtigere klipperytme, som er en del af den dynamisering, der er sket med nyhedsudsendelserne. Ovenstående figurer bekræfter at taletiden for kilder i tv-nyheder er meget begrænset, og når man sammenligner klipperytmen i sync-bidder med varigheden af kildernes medvirken i alt, fortælles en historie om, at kilderne sjældent er repræsenteret med mere end en enkelt eller to syncer.

Medmindre de i sjældne tilfælde deltager i de *live*-interviews, som dog synes forbeholdt mediets egne journalister. I det følgende afsnit vil jeg gå dybere ind i anvendelsen af *live*-omstillinger.

6.4 Stand up-journalisten

Som illustreret i kapitel 4 er der i både TV-Avisen og i TV2 Nyhederne en omfattende anvendelse af *live*-omstillinger, som i størstedelen af tilfældene bruges til at lade værten interviewe en kollega i en såkaldt *stand up*. *Stand up* er, når en af nyhedsredaktionens journalister lader sig interviewe af nyhedsværten og taler direkte ind i kameraet fra et sted udenfor nyhedsstudiet (Svith, 2008: 95).

Et eksempel finder vi den 11. april, hvor både TV-Avisen og TV2 Nyhederne er til stede ved et borgermøde i Vojens, hvor Forsvaret informerer beboere fra Skrydstrup om støjgenerne ved Danmarks nye F35-kampfly. På begge kanaler er historien udsendelsernes tophistorie, og da mødet afholdes oveni nyhedsudsendelsernes sendetid er det oplagt at have en reporter til stede for at berette om seneste nyt.

Efter at udsendelsernes respektive nyhedsværter først har skitseret problematikken akkompagneret af virtuel grafik i forskellig afskygning, dukker de to reportere op i en delt skærm. Værterne befinder sig i en smal del af venstre side af billedet, mens reporteren er placeret til højre. Både vært og reporter kigger direkte i kameraet, mens værten stiller sit spørgsmål, og seerne har altså for en kort stund øjenkontakt med dem begge. Idet reporteren fylder størstedelen af skærmen, har man som seer tendens til at fokusere på ham eller hende. Hensigten kan være, at man som seer derved føler sig som en del af dialogen ved at rykke ind på studieværtens plads i samtalen med reporteren. Så snart værten er færdig med at stille sit spørgsmål, får reporteren hele billedet og går i gang med at svare på det spørgsmål, værten stillede på vegne af seerne. Ved at kigge ind i kameraet henvender reporterne sig til ikke bare til værten, men også til seerne, hvilket tydeliggøres ved, at begge reportere undervejs bruger vendingen »*som I kan se her bag mig*«. Hvis samtalen var med værten alene, havde reporteren sagt '*du*' og ikke '*i*'.

TV2 Nyhederne:

TV-Avisen:

På begge kanaler understreges aktualitetsgraden ved, at et skilt øverst i højre hjørne angiver tid og sted; "Vojens, Direkte". I hånden har begge reportere en håndmikrofon med kanalernes logo, hvilket ekspliciterer, at reporteren er en af institutionens repræsentanter. Reporterne bliver desuden præsenteret med et navneskilt, hvor det kan aflæses, at reporteren er en del af mediet.

De to *stand ups* er klassiske eksempler på en reporter, som er placeret i marken for at følge en højaktuel begivenhed. *Stand up* giver udsendelsen et aktualitetspræg og troværdighed ved at reporteren er til stede på stedet for at følge situationen. Desuden er *live*-omstillingen en visuel dokumentation for værtens faktuelle påstande om, at det foregår netop nu.

I TV-Avisen lyder værten Nina Munch-Perrins spørgsmål: »Signe, du er med til mødet. Hvor stor er interessen?«, mens Poul Erik Skammelsen spørger: »Ulrik Lyager, beboerne i 618 boliger bliver altså ramt af væsentlige støjgener. Hvornår kan de regne med at få en afklaring?«.

Spørgsmålet til reporteren fra TV-Avisen hører under, hvad Svith (2008) kategoriserer *den beskrivende stand up-genre*, idet reporteren bliver bedt om at lave en neutral øjenvidneberetning af fremmødet ved borgermødet. Spørgsmålet til TV2-reporteren lyder umiddelbart mere analyserende, men idet spørgsmålet refererer til, at Forsvaret netop har fortalt om udsigterne til kompensationer på mødet, har vi også her at gøre med en neutral genfortælling af oplysninger. Begge *stand up'er* tilhører altså, hvad Svith kalder den beskrivende genre, som er en klassisk nyhedsreportage, der føjer informationer til en begivenhed eller handling

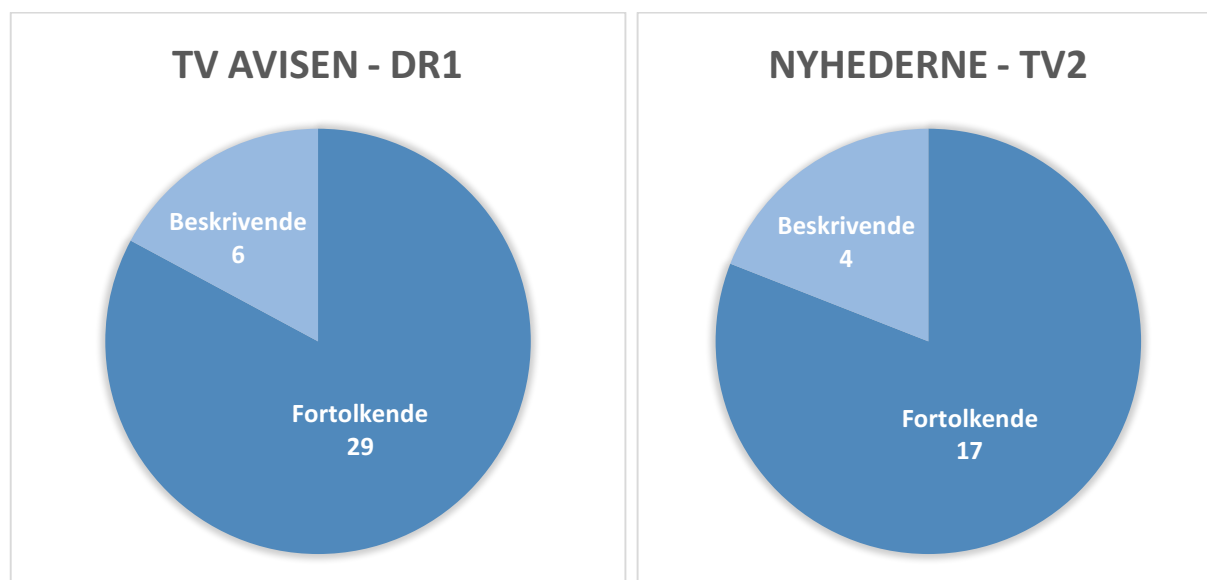
(Svith, 2008: 97). Men selvom nyhedsreportagerne fra borgermødet i Vojens måske umiddelbart kan fremstå som arketyperiske eksempler på brug *stand up*, er den beskrivende genre nærmere undtagelsen end reglen for, hvordan *stand up* typisk anvendes i nyhedsudsendelserne på de to tv-kanaler.

6.5 Den fortolkende stand up

Overfor den beskrivende *stand up*-genre er den forklarende *stand up*-genre, der sammenfatter informationer i forklaringer af årsager, forudsigelser af konsekvenser eller bud på løsninger (Svith, 2008: 97). I de 16 undersøgte udsendelser bliver der i alt stillet 56 spørgsmål af nyhedsværten til en journalistkollega i *stand up*. Jeg har gennemgået de 56 spørgsmål og inddelt disse i enten den beskrivende eller den forklarende genre. Kategoriseringen er udført på baggrund af Sviths føromtalt definitioner.

<i>Eksempler på spørgsmål i den beskrivende stand up-genre</i>	<i>Eksempler på spørgsmål i den fortolkende stand up-genre</i>
DR: »Signe, hvad siger folk til det, de har fået at vide på mødet hertil aften?«	DR: »Hvor besværelig har Morten Østergaard gjort valgkampen for Mette Frederiksen med dagens melding?«
TV2: »De første afhøringer fandt sted i dag. Hvad kom der frem, Peter Laurrup Larsen?«	TV2: »Lotte Mejlhede, hvad skal vi lægge i, at der nu tilsyneladende er opstået, hvad du kalder en substantiel uenighed?«
DR: »Jacob, hvad er der egentlig kommet frem om de to chefers rolle?«	DR: »Steffen Kretz, er der så nogen af de her undersøgelser, Trump bør frygte?«
TV2: »Hvad siger meningsmålinger i øjeblikket til en ny stillingtagen?«	TV2: »Der er 22 borgmestre - 11 røde og 11 blå - bag denne her kronik. Hvorfor gør de det her sammen, når de ved, at deres partier skal ud og kæmpe mod hinanden i en valgkamp?«

Figur 11 - Antallet af spørgsmål i den forklarende og den beskrivende stand up-genre

Som figur 11 illustrerer er der en markant overvægt af spørgsmål, som hører under *den fortolkende stand up-genre*, hvorfor eksemplet med borgermødet i Vojens er en sjældenhed. Tallene viser med tydelighed, at langt de fleste *stand up'er* drejer sig mere om at fortolke end at beskrive begivenheder. Svith bemærker i sin analyse af *stand up*-anvendelse i 2007, at TV2 foretrækker den beskrivende *stand up*-genre, mens omfanget af beskrivende overfor fortolkende *stand up* hos DR lå på omtrent samme niveau. Tallene ovenfor viser, at den fortolkende *stand up* i dag for alvor har vundet indpas, og forskellen på de to kanaler synes at være udlignet.

Såvel i ovenstående figur som i figur 2 i kapitel 4 kan de aflæses, at *stand up'er* anvendes oftere i TV-Avisen end i TV2 Nyhederne. I TV-Avisen kaldes størstedelen af kanalens *stand up*-journalister for korrespondenter. Tidligere tilhørte titlen som korrespondent ellers reportere i udlandet - hvilket også gør sig gældende på TV2 -, men i dag har DR ligeledes en lang række af indlandskorrespondenter på udvalgte fagområder. DR lancerede indlandskorrespondent-modellen i forbindelse med en relancering af TV-Avisen i 2012, hvor målet blandt andet var at give seerne mulighed for at sætte ansigt på fagområderne (Kjær, 2012).

Et eksempel, på hvordan rollen som indlandskorrespondent fungerer, findes i TV-Avisen onsdag den 13. marts, hvor DR's politiske korrespondent Christine Cordsen optræder i et indslag om Regeringen og Dansk Folkepartis førømtalte trafikaftale.

Indslaget indledes, meget lig TV2, med at aftenens vært, Nina Munch-Perrin, indrammer historien akkompagneret af forklarende grafik samt en kort sync-bid med trafikminister Ole Birk Olesen, der siger, at trafikaftalen kommer til at spare folk tid. Herefter følger endnu en kort sync med Dansk Folkepartis trafikordfører Kim Christiansen, der understreger, at aftalen, som ikke kan nå at blive gennemført inden et Folketingsvalg, ikke blot er en del af den kommende valgkamp:

Politiker, Kim Christiansen: »Det er en meget, meget seriøs og ambitiøs plan på 12,7 milliarder. Det her er for alvorligt til bare at være valgflæsk, og så kan vi håbe, at der er det samme flertal efter et valg, for så bliver det i hvert fald til noget«.

Herefter lægger Munch-Perrin op til en forhåndsredigeret reportage som indeholder endnu en kort sync med hver af de to politikere, men - akkurat som på TV2 - mestendels består af en rundtur blandt forskellige pendlere og togpassagerer, som forskellige steder i landet ytrer holdninger til aftalen. Efter indslaget påbegyndes en *stand up* med Christine Cordsen, der er med direkte fra Christiansborg.

valg. Hvorfor har man ikke gjort det?»

Studievært, Munch-Perrin: »Christine, regeringen har jo alene lavet denne her aftale med Dansk Folkeparti. De har end ikke inviteret Socialdemokraterne med ind i forhandlingslokalet, og dermed sikret sig en bred aftale, som ligesom også kunne blive til noget på den anden side af et

Journalist, Cordsen: »Det er fordi, det her i høj grad er et valgoplæg. Det kan jo ikke på nogen måde nå at blive vedtaget inden valget. Og der har det været vigtigt for regeringspartierne og Dansk Folkeparti at have et fælles projekt, som partierne i blå blok kunne gå til valg på (...)«.

Dernæst lægger Munch-Perrin op til to forskellige reaktionsblokke. Først med Enhedslisten og SF, som kritiserer aftalen, og dernæst følger en ni sekunder lang sync med Mette Frederiksen.

Politiker, Mette Frederiksen: »Når vi kigger på Limfjordsområdet, når vi kigger på E45, når vi kigger på dele af hovedstaden og henover Fyn, så er der behov for investeringer af infrastruktur«.

Efterfølgende får korrespondenten endnu et spørgsmål:

Studievært, Munch-Perrin: »Nu hører vi jo her fra Mette Frederiksen, at hun ikke er imod planen. Hun omfavner den faktisk, men var altså ikke inviteret med ombord. Så overlever den alligevel et valg, hvis magten skifter?«

Journalist, Cordsen: »Nej, jeg tror ikke, at denne her plan overlever fuldstændig, som den er lagt frem nu, men uanset hvem der bliver statsminister efter valget, så skal der laves en ny langsigtet infrastrukturplan frem mod 2030 (...) Og når man kigger på den plan Socialdemokratiet selv har lagt frem, så kan man i hvert fald sagtens forestille sig, at mange af de projekter som ligger i den blå plan vil blive genindført, uanset hvem der sidder som statsminister efter næste valg« (indslagets sidste ord).

Der er flere ting at notere sig i ovenstående eksempel. For det første introducerer Munch-Perrin kun Cordsen med fornavn, selvom det er første gang hun optræder i aftenens udsendelse. Faktisk er det yderst sjældent, at TV-Avisens værter siger korrespondenternes fulde navn. I 13 ud af 17 tilfælde af stand up nævner værten kun fornavn på journalisten. Dermed får samtalen en uformel og konverserende karakter, og værten antager indirekte, at også seerne kender korrespondenten så godt, at der er grund til at være på fornavn med vedkommende. Hensigten synes at være at opbygge en såkaldt *parasocial interaktionssituation*, hvor seeren føler, at korrespondenten er en, man kender, og derfor har en fortrolig tillid til. I TV2 Nyhederne sker det kun to gange i 14 *stand up*'er, at journalisten ikke præsenteres ved fulde navn. Også her anvendes dog et fast hold af analytikere og udlandskorrespondenter, som er velkendte ansigter for seerne.

For det andet illustrerer eksemplet, at *hvorfor* er et nøgleord i brugen af korrespondenter. Tv-nyhedsudsendelserne har i dag ikke blot som mål at beskrive virkeligheden for seeren,

men i høj grad at forklare og få seeren til at forstå virkeligheden, og her spiller korrespondenterne en afgørende funktion. I indslaget bliver Cordsen spurgt, hvorfor Socialdemokratiet ikke er inviteret med ved forhandlingsbordet. Et spørgsmål, man kunne have stillet de involverede politikere, men som i stedet stilles til korrespondenten. Cordsen svarer, at der i høj grad er tale om et valgoplæg, selvom Dansk Folkepartis Kim Christiansen i indslaget netop har afvist denne påstand. Men når Cordsen kommer efter Christiansen i indslaget, og derved får det sidste ord, er det hende, der har definitionsmagten. Der er tale om en vurdering af skjulte hensigter, og vi har således mere at gøre med en kommenterende nyhedsanalyse end en klassisk beskrivende nyhedsreportage. Som optællingen understreger, er denne form for fortolkende *stand up* dominerende på begge kanaler. Med Sviths ord har de en kaosreducerende funktion, idet *stand up*-journalisten forenkler komplekse problemstillinger gennem forklaringer, der binder informationer sammen (Svith, 2008: 104).

Senere i samme udsendelse finder vi et tilsvarende eksempel, da korrespondent i London Kim Bildsøe Lassen bliver spurgt: »Kim, det blev et nej tak til ingen aftale, så altså de britiske politikere vil gerne ha' en aftale bare ikke Mays. Hjælp os med at forstå - hvor er vi nu?«. Tendensen er tilsvarende tydelig på TV2. Samme dag får TV2's Europa-korrespondent spørgsmålet: »Divya Das, parlamentet har stemt for, at man ikke vil forlade EU uden en aftale dagen efter at have skudt den eneste aftale, der eksisterer, ned. Hvordan giver det mening?«.

»Hjælp os med at forstå« og »hvordan giver det mening«, indkapsler ret præcist, hvad journalisternes rolle oftest er i *stand up*. De iscenesættes som eksperter, og optræder med et mix af personlige vurderinger og beskrivelser af, hvad der foregår. Vi har at gøre med en slags *kommentage*-genre.

For det tredje - for at vende tilbage til indslaget om trafikpakken - illustrerer eksemplet, hvordan *stand up* ofte er prognosticerende. Cordsen bliver i det andet spørgsmål bedt om at forudsige, hvorvidt trafikpakken kan indføres efter et Folketingsvalg. Et spørgsmål man snildt kunne have stillet til den mulige kommende statsminister, Mette Frederiksen, men som i stedet stilles til Cordsen, der kommer med et gæt. I svaret indgår både '*jeg tror*' og '*kan*', hvilket er ganske kendetegnende for *stand up*-genren såvel i TV-Avisen som i TV2 Nyhederne.

Eksemplet er nemlig langt fra enestående. Igen og igen bliver korrespondenterne bedt om at se fremad med det resultat, at der ofte bliver tale om personlige vurderinger, gisninger og gætterier fremfor faktuelle forhold. I boksen nedenfor følger en række eksempler:

Eksempler på prognosticerende journalistik i stand up

DR-studievært: »Og hvad så nu? Bliver det en fredelig overgang til en ny præsident?«

Korrespondent: »Jeg tror sådan set, at det bliver fredeligt (...).«

DR-studievært: »Men selv om de kan blive enige, så har EU jo ligesom 'the final say', når det gælder yderligere udsættelse af exitdatoen (...) kommer det til at lykkes?«

Korrespondent: »Det kan man gætte alt muligt om lige nu, men jeg tror... altså... EU har jo været rimelig klare i sine udmeldinger om, at man vil have en klar plan inden den 12., hvis man skulle nå at udsætte det yderligere. Jeg har dog svært ved at se, at EU vil have en interesse i ikke at indvillige i det (...).«

TV2-studievært: »Hans Engell, hvilken rolle kommer det her emne til at spille i den kommende valgkamp, tror du?«

Politisk kommentator: »Jeg tror, at velfærd kommer til at spille en rigtig stor rolle (...).«

TV2-studievært: »Hvad er udsigten set fra Bruxelles, Lotte Mejlhede. Er det her en endelig dato, eller bare en af måske flere udsættelser?«

Korrespondent: »Vi må bare erkende, at hele Brexit-processen er præget af 'ulven kommer, ulven kommer' (...) Jeg vil ikke lægge hovedet på blokken på, at den 31/10 bliver den endelige dato. Det kan godt være, der kommer en forlængelse.«

TV2-studievært: »Divya Daas noget af det, der bliver spekuleret i, er at EU-landene måske slet ikke stiller den her forventede betingelse, om at aftalen skal stemmes igennem det britiske parlament i næste uge. Hvis ikke de stiller den betingelse, hvad betyder det så?«

Korrespondent: »Ja, det er et rigtig godt spørgsmål. Vi ved det simpelthen ikke endnu (...).«

Målet med stand up er altså ikke blot at fortælle om faktuelle forhold. Som det nederste eksempel ovenfor illustrerer, så er det faktisk ikke engang alle spørgsmål, der stilles med

intentionen om at få et fyldestgørende svar. I mange tilfælde hviler svarene i stedet på personlige vurderinger, spekulationer og gisninger.

6.6 En ny type nærhed

Faldet i antallet af illustrerende casepersoner og stigningen i brugen af *stand up* kan ses som et udtryk for, at det *nærhedskriterium*, som Hjarvard identificerede i 1999, har ændret udtryk. Tidligere konkurrerede tv-stationerne om nærhed ved at tage udgangspunkt i seernes livsverden og fortælle nyhederne gennem borgere, der er i stand til at eksemplificere en generel problemstilling. Nærhedskriteriet i denne form for substansmæssige dimension ser nu ud til at være trådt en smule i baggrunden. I dag forsøger nyhedsstationerne i højere grad at skabe nærhed til seerne via en mere formidlingsmæssig dimension ved hjælp af en styrket værtsrolle og brug af live-omstillinger til faste reportere. Brugen af faste værter og reportere har til formål at skabe genkendelighed og derved troværdighed samt en formidlingsmæssig nærhed, idet seerne skal føle, at personerne i nyhederne, er folk de kender og stoler på. Denne troværdighed er afgørende for at tillade reporterne at lave vurderinger og fortolkninger, som seeren stoler på. Konkurrencen om at skabe nærhed ved hjælp af identificerbare casepersoner synes at være aftaget til fordel for en konkurrence om at skabe nærhed ved brug af tillidsvækkende tv-personligheder. På den måde kan det siges, at der er sket en renaissance af det traditionelle *talking heads*-format, som er tilbage i mere dialogisk form. Studieværterne optræder som *talking bodies*, mens reporterne agerer i et såkaldt *field-based talking heads format* (Andersson et al., 2016: 43).

Delkonklusion

Sammenlignet med tidligere undersøgelser, er der i dag flere optrædende kilder i nyhedsudsendelsernes indslag. Hyppigheden i anvendelsen af almindelige mennesker som casepersoner er til gengæld ikke så stor som tidligere. Politikere, eksperter og almindelige mennesker optræder oftest i forhåndsredigerede montageindslag, hvor taletiden er begrænset, og hvor der foregår en omfattende redaktionel medstrukturerende indflydelse på de medvirkendes udsagn. Tv-stationernes egne journalister spiller derimod - især i TV-Avisen

- en større rolle end tidligere og har langt mere taletid i udsendelserne end alle andre kilde-typer. Journalisterne optræder direkte i *stand up*, der oftest har en fortolkende og prognosticerende karakter. Stand up med velkendte reportere giver nyhedsformidlingen en mere konverserende karakter og skaber en ny form for formidlingsmæssig nærhed.

Kapitel 7: Kampen om dagsordenen

I de tre forgående kapitler har jeg analyseret den form- og indholdsmæssige sammensætning af DR1 og TV2's sene nyhedsudsendelser. I dette kapitel vil jeg diskutere, hvordan resultaterne kan forstås i et oplysningsperspektiv. Som nævnt allerede i kapitel 1 har tv-nyheder en samfundsmæssig funktion, idet udsendelserne har til formål at være med til at styrke borgernes oplysningsgrundlag og handleevne i demokratiet. Derfor er det heller ikke konsekvensfrit, hvordan den journalistiske formidling er i udsendelserne. Konsekvenserne heraf vil jeg diskutere i dette kapitel, men først vil jeg kort foretage en vurdering af, hvilke samlede tendenser, der kan udledes af analysen.

7.1 Konvergerende nyhedsudsendelser

En gennemgående pointe i analysen er, at lighederne mellem nyhedsudsendelserne på DR1 og TV2 er betydeligt større end forskellene. Indslag i TV-Avisen er i gennemsnit længere og færre end i TV2 Nyhederne, men derudover ses kun små forskelle i blandt andet den emnemæssige prioritering og i omfanget af brugen af *live*-omstillinger. Hvad angår grafik, studie, værtsrolle, kilderepræsentation og fortælleform, ligner de to nyhedsudsendelser hinanden til forveksling.

Eftersom tv-nyheder globalt set er kendetegnet ved en lang række fælles genrekonventioner (Bruun Andersen et al. 2009: 58), er det ikke underligt, at de danske nyhedsudsendelser er ganske ensartede. Alligevel er det værd at notere sig, hvordan de to nyhedsudsendelser, når man inddrager Hjarvard (1999) og Grunert Pedersens (2013) undersøgelser, lige siden monopolbruddet, synes at have udviklet sig i samme retning, efter at TV2 ellers i de spæde lanceringsår gjorde meget for at differentiere sig fra TV-Avisen (Hjarvard, 1999: 73). Udviklingen er et udtryk for, at konkurrencen mellem to de danske tv-mastodonter har skabt *konvergens*. Det begyndte, som beskrevet i kapitel 3, med en konkurrence om nærhed i 90'erne. I dag synes konkurrencen snarere at dreje sig om at have det mest sympatiske og troværdige korps af studieværter og reportere, der kan levere skarpe analyser i fortolkende *stand up*. Hvor TV-Avisen i 90'erne lod sig inspirere af TV2 Nyhedernes nære fortællinger, synes TV2 Nyhederne de seneste år at have ladet sig inspirere af TV-Avisens fortolkende

stand up-journalistik, som dukkede op i forbindelse med lanceringen af DR's såkaldte korrespondentmodel.

7.2 En styrket gatekeeper-rolle

Som beskrevet i kapitel 5 er der en høj grad af personliggørelse i nyhedsudsendelserne. Denne kommer dels til udtryk ved en yderst fremtrædende værtsrolle og dels ved en omfattende brug af fortolkende *stand up* med et fast korps af velkendte reportere eller korrespondenter. Modsat spiller eksterne aktører en meget beskedent rolle - typisk i forhåndsredigerede montageindslag, hvor taletiden er begrænset og der udøves redaktionel medstrukturerende indflydelse på de medvirkendes udsagn.

Denne udvikling er helt i tråd med den generelle udvikling af medierne som værende mere og mere selvstændige institutioner i samfundet og styret af deres egen logik (Hjarvard, 2006: 15). En udvikling, der har stået på lige siden 80'erne, hvor Pittelkow iagttog, hvordan TV-Avisen bevægede sig i en mere kritisk, opsøgende og selvstændig retning (Pittelkow, 1986: 67).

Hvor medierne tidligere var politikernes talerør til befolkningen, udfører de i dag en bred servicevirksomhed overfor befolkningen ved blandt andet at levere en kritisk dækning af det politiske system (Hjarvard, 2004: 31). Medierne er en selvstændig og magtfuld aktør, der ikke kun formidler dagsordener og holdninger fra de politiske institutioner, men er i et vist omfang med til selv at skabe opinionen (Hjarvard, 2008: 71). Magten ligger især i påvirkningen af den politiske kommunikations struktur og form (Hjarvard, 2004: 40). Politiske institutioner, organisationer og aktører er nemlig tvunget til at tilpasse sig mediernes logik for at få sine budskaber igennem (Hjarvard, 2009a: 7).

Som det fremgår af analysen i kapitel 6 er den gennemsnitlige varighed af eksterne aktørers udsagn i et indslag cirka 8-10 sekunder. Nyhedsudsendelsernes form dikterer altså, at politikerne skal kunne fatte sig i korthed for at få sit budskab med. Det afspejler desuden en høj redigeringsgrad med hensyn til udvælgelsen af hvilke sætninger, der bringes. Idet udtalelserne er monteret i forhåndsredigerede indslag, er det desuden journalisterne, som styrer, hvilken kontekst udtalelserne bringes i. Konsekvensen er, at kilderne for at komme til orde

og få sine budskaber ud til vælgerne må tilpasse sine udsagn efter, hvorledes de stemmer overens med journalistens vinkling af montagen.

Medierne er gået fra en rolle som kulturinstitutioner til at være selvstændige medieinstitutioner, der er styret af egne logikker og interesser. Redaktører, studieværter, kommentatorer, journalister og andre medieprofessionelle fungerer således som *gatekeepere* for adgangen til medierne og har derved opnået en stærk definitionsmagt i det offentlige rum (Hjarvard, 2009b).

Jf. dette speciales analyse, synes *gatekeeper*-rollen kun at være blevet styrket i danske tv-nyhedsudsendelser, idet værter og fortolkende *stand up*-journalister får taletid på bekostning af såvel politikere som andre eksterne aktører, og denne styrkede definitionsmagt må alt andet lige svække politikernes muligheder for at sætte dagsordenen.

7.3 Utilfredshed på Christiansborg

Netop denne magtforskydning har været kilde til megen frustration på Christiansborg de seneste år, hvor flere politikere har luftet utilfredshed med taletiden i nyhedsudsendelserne. Eksempelvis har tidligere partileder i Liberal Alliance, Anders Samuelsen, sagt til Zetland, at han ikke længere interesserer sig for at være med i tv-nyhederne:

»Da jeg startede i politik, så var det jo målet at komme i TV-Avisen eller i TV2 Nyhederne. For det var der, man nåede ud til flest. Det var datidens internet, og det eneste, politikere kunne gøre, var at håbe på at få en fair behandling (...) For mig er den fuldstændig forsvundet. Hvorfor? Fordi jeg for eksempel selv er holdt op med at se TV-Avisen. I gamle dage var det lækkert at få 10 sekunders verdensberømmelse, men i dag er det bare for lidt« (Christensen, 2016).

Henrik Sass Larsen, tidligere minister gruppeformand i Socialdemokratiet, gik i 2018 så langt som til at boykotte pressen, fordi han oplevede, at det var for svært at komme ud med sine budskaber (Bæksgaard og Arnfred, 2018). I en videosamtale med Reimer Bo Christensen på Socialdemokratiets Facebook-profil sagde han blandt andet:

»Du har jo selv været vært ved TV-Avisen, og der er sket det, sidst jeg kiggede efter, at der kan man nogle gange få en politiker på, som er blevet taget på bånd, og der er vi så klippet

ned til 5-8 sekunder, hvor at den involverede får lov til at sige noget. Og så stiller vi derefter om til Danmarks Radios politiske redaktør, som bliver interviewet af studieværten i to minutter om, hvad det er, idioten egentlig mener. Det er jo det, der er sket mange steder. Derfor tænker jeg; hvorfor i alverden skal jeg stille op til det? Præmissen er jo, at jeg kan blive klippet sønder og sammen. Præmissen er også, at journalisterne hellere vil snakke med journalisterne» (Socialdemokratiet, 2018).

Sass Larsen blev senere kritiseret heftigt for sin medieantipati - og med god grund, for det kan aldrig være til den offentlige debats gavn at boykotte pressen. Spørgsmålet er dog, om der alligevel er en rigtig pointe i dele af Sass Larsens kritik. For hvis man ser på analysen i kapitel 6, er den tendens, han beskriver, ikke skudt helt ved siden af. I eksemplet fra TV-Avisens indslag om trafikaftalen siger Dansk Folkepartis Kim Christiansen, at trafikaftalen ikke har at gøre med valgflask, hvorefter korrespondent Christine Cordsen i en fortolkende stand up, understreger, at »*det her i høj grad er et valgoplæg*«. Dette er et tydeligt eksempel på journalisternes store definitionsmagt. Journalisten bliver iscenesat i en ekspertrolle og får mulighed for uimodsagt at kommentere og konkludere på kildeudsagnene i indslaget.

Ved at lade journalisterne udlægge teksten fremfor at bruge politikere eller traditionelle eksperter, sker der - som Ekström og Kroon Lundell påpeger - en forskydning i definitionsmagtforholdet til fordel for journalistikken (Ekström og Kroon Lundell 2013: 529). Hvor nyhederne tidligere havde et deskriptivt præg, og journalisternes fortolkninger var skjult i vinklingen af nyhederne, så har de i dag en eksplicit fortolkende karakter. Dette må ses som et udtryk for at nyhedsanalysen eller kommentaren nu for alvor er slået igennem i tv-nyhederne.

7.4 Tab af politisk substans?

Fra et samfundsmæssigt perspektiv er der umiddelbart grund til at glæde sig over, at de danske medier i dag udøver selvstændig journalistik og ikke længere blot er mikrofonholdere for de politiske institutioner. En selvstændig og kritisk belysning af samfundsmæssige forhold er en hjørnesten i demokratiet, og der er ikke grund til at ønske sig tilbage til tv-monopolets passivt referende formidling.

Alligevel gør mediernes øgede definitionsmagt det værd at diskutere, hvordan tv-stationerne udfører *public service*-opgaven om at formidle politiske budskaber, der fordrer politisk meningsdannelse i befolkningen. Med øget magt følger nemlig et større ansvar, og spørgsmålet er, om borgere og vælgere bliver klædt tilstrækkeligt på og oplyst om politikernes intentioner, når tidsdimensionen viser, at taletiden er yderst begrænset?

På den ene side kan det ses som et udtryk for, at journalisterne er blevet bedre til at fortælle historier på en mere effektiv måde ved blandt andet at udvælge mere præcise og kondenserede kildeudsagn. På den anden side, kan hensigter og nuancer hurtigt forsvinde, når politikerne skal formulere sig på 8-10 sekunder, og når udsagnende desuden indgår i indslag, som er konstrueret og redigeret af journalister, der er interesseret i at få bekræftet en bestemt vinkel. Hvis kilderne på den måde blot er redskaber i journalistens værktøjskasse, kan der være risiko for tab af substans.

Denne risiko er ifølge Andersson et al. ikke blevet mindre efter indførelsen af den såkaldte nyhedsmotor i DR i 2012; et nyt workflow, der opdelte nyhedsproduktionen i flere funktioner for at skabe øget hurtighed, fleksibilitet og effektivitet (Andersson et al., 2016: 44). Nogle journalister har til opgave at indsamle materiale, mens andre journalister sidder og bearbejder materialet hjemme på redaktionen (Andersson, 2013: 4). Arbejdsdelingen betyder, at det sjældent er to forskellige journalister, der står for henholdsvis indsamling af interviews og redigering, hvilket er en mere effektiv måde at arbejde på, men til gengæld øger risikoen for at nuancerne forsvinder.

7.5 En ny partipresse

Som nævnt ovenfor tyder noget på, at politikerne i hvert fald ikke føler, at der plads til nuancer og substans i tv-nyhedsudsendelserne, hvilket kan ses som en del af forklaringen på, at de politiske partier de seneste år udkommer i større og større omfang på egne platforme, hvor de ikke behøver koble sig på mediernes dagsorden og kan tale uden afbrydelser (Vilumsen, 2019). Eksempelvis ejer Dansk Folkeparti netmediet ditoverblik.dk, og Alternativet har grundlagt nyhedssitet Altivisten. Enhedslisten har sin egen podcast, Konservative laver sine egne Christiansborg-interviews med en grøn partimikrofon med C-logo, og Socialdemokratiet har foruden netavisen Pio, som nævnt tidligere, haft sit eget interviewformat, hvor

tidligere DR-vært Reimer Bo Christensen bliver betalt for at interviewe socialdemokrater. Desuden driver regeringen hjemmesiden *regeringen.dk*, der har til formål at forklare regeringens politik med regeringens egne ord.

Der er ikke noget nyt i, at danske politikere udkommer på egne platforme som for eksempel sociale medier, men den kommunikation, som tidligere var overladt til den enkelte politiker, er med lanceringen af partiernes nye medieplatforme blevet mere professionaliseret og systematiseret. Blandt andet takket være en forhøjet partistøtte, som i 2017 blev hævet med omkring 52 millioner kroner (Villumsen, 2019). Derved synes en ny form for partipresse at være født.

Politikernes hang til at kommunikere via egne platforme bliver, ligesom i citaterne fra Henrik Sass Larsen og Anders Samuelsen, begrundet med den korte taletid i de etablerede medier samt et ønske om at gå i dybden med emner, der ikke er på mediernes dagsorden. Den såkaldte SIRI-kommission udgav i februar 2019 rapporten 'AI, medier og demokrati', som er skrevet af Lisbeth Knudsen og udarbejdet i et samarbejde mellem en række forskere og fagforeninger. I rapporten svarer 56 procent af de adspurgte folketingspolitikere og politiske assistenter, at de foretrækker at kommunikere via sociale medier (Knudsen, 2019: 40). Kun 9 procent af politikere har tv-mediet som deres førstprioritet, og det er selvom 52 procent af befolkningen har tv som deres primære kilde til viden om partiernes politiske holdninger (ibid.: 41).

Sideløbende med selvstændiggørelsen af medierne, forsøger politikere altså at gå uden om mediernes *gatekeeper*-funktion for i stedet at kommunikere via egne platforme, hvor de undgår snævre tidsformater og kritiske modspørgsmål. Med andre ord står medier og politikere på hver deres side i en heftig magtkamp om at sætte dagsordenen.

På den ene side kan politikernes ønske om at udkomme på egne platforme fremfor tv ses som en helt naturlig konsekvens af tv-nyhedsudsendelsernes interpreterende journalistik og den høje redigeringsgrad af kildeudsagn. Politikere er selvklart interesserede i at gøre rede deres politik på mere end ti sekunder, ligesom de gerne selv vil forklare intentionerne bag fremfor at lade politiske korrespondenter analysere på deres hensigter som eksemplificeret i kapitel 6.

På den anden side kan man argumentere for, at der netop er behov for en mere selvstændig og fortolkende journalistik som modsvar til de politiske partiers styrkede kommunikationsafdelinger. Professionalisering af den politiske kommunikation medfører også mere spin og strategisk kommunikation. I bogen '*De svarer ikke*' har professor Christian Kock forsøgt at illustrere, hvordan politikere ofte forplumrer, fordrejer eller forpasser ellers vigtige debatter og diskussioner samt vildleder med talfusk og svarer udenom (Kock, 2011: 32ff). Med udgangspunkt i Kocks kritik synes der at være behov for mere selvstændig og fortolkende journalistik, som formår at skrælle lagene af spin og taktik væk fra den politiske formidling.

Magtforskydningen mellem politikere og journalister kan altså anskues som en hønen-eller-ægget-diskussion om, hvad der kom først? Har den styrkede *gatekeeper*-funktion og mere fortolkende journalistik tvunget politikerne til at styrke kommunikationen på egne platforme for at trænge igennem med budskaber til vælgerne? Eller er det styrkelsen af de partipolitiske kommunikationsafdelinger og politikernes tendens til spin og udenomssvar, som har skabt behov for en mere selvstændig journalistik med vurderinger og fortolkninger? Svaret er nok en kombination, hvor tendenserne har påvirket hinanden gensidigt.

Hvorom alting er, er der tale om en udvikling, som giver tv-nyheder som demokratisk bindeled mellem politikere og befolkning en ændret karakter. På den ene side kan tv-nyhedernes øgede fokus på forklaring og vurdering give seerne større indblik og forståelse for komplekse samfundsmæssige forhold til gavn for det generelle oplysningsniveau i befolkningen, men denne formidlingsform har også faldgruber.

Med en høj redigeringsgrad af politikerudsagn og mere fortolkende journalistisk skaber tv-nyhedsudsendelserne nemlig større afstand mellem borger og politiker. Derudover giver den fortolkende og vurderende journalistik mindre plads til, at seeren selv kan danne sine holdninger på baggrund af de oplysninger og meninger, der bliver præsenteret for. Derved er der en risiko for, at udviklingen fra beskrivende til mere kommenterende og analyserende journalistik kan føre til en umyndiggørelse af seerne som selvstændige samfundsborgere.

7.6 Et brud med objektivitetsparadigmet

Gængs journalistisk praksis er beslægtet med en objektivitetsnorm, som foreskriver, at journalister bør sørge for en balanceret dækning, holde sig uafhængige og objektive (Willig,

2011: 76). Den håndværksmæssige norm om objektivitet kommer til udtryk i sedimenteringen i undervisningsmateriale på de danske journalistuddannelser, hvilket fortæller historien om et *nyheds-* eller *objektivitetsparadigme* i dansk journalistik (Bruun Andersen, 2007: 125).

Objektivitetsnormen er blomstret i takt med udviklingen af omnibuspressen, hvor partifarverne blev lagt til side for at styrke idealer om objektiv og neutral journalistik, der skulle være '*for alle*' uanset politiske præferencer (Schultz, 2007: 7). For at nedkæmpe det partipolitiske præg indførtes i aviserne klare opdelinger mellem *news* og *views*; objektiv nyhed og subjektiv kommentar (Pedersen og Horst, 2000: 155). Omnibustankegangen kan også finde i Pressenævnets '*Vejledning om god presseskik*', hvor det fremgår, at "*Det skal gøres klart, hvad der er faktiske oplysninger, og hvad der er kommentarer*" (Pressenævnet, 2013).

Som analysen i kapitel 6 viser, har tv-nyhederne udviklet sig fra at ville beskrive virkeligheden for seerne til i højere grad at ville forklare og få seeren til at forstå virkeligheden, hvilket især kommer til udtryk i brugen af fortolkende stand up. Hvor den deskriptive nyhedsreportage tidligere var altdominerende i tv-nyhederne, har den i dag fået selskab af kommenterende nyhedsanalyse.

Denne udvikling kan ses som et klart brud med objektivitetsparadigmet, idet journalisterne optræder med et mix af personlige vurderinger og beskrivelser af, hvad der foregår. Når de samme journalister indtager roller som både reportere og analytikere, udviskes skillelinjerne mellem nyhed og kommentar, og det bør give anledning til grundige overvejelser i redaktionslokalerne. Journalisternes rolle risikerer nemlig at blive uklar, hvilket kan medføre et troværdighedstab og altså være i direkte strid med de presseetiske regler.

Årsagen til at journalister bruges til at udlægge teksten i *stand up* er sandsynligvis, at de er professionelle formidlere, som er dygtige til formulere sig, og samtidig taler de ind i den eksisterende diskurs. Der således tale om, hvad der kan betegnes en reproduktion af mediernes dagsorden.

Samtidig har *stand up*-journalisterne sammen med studieværten den afgørende funktion, at de profilerer udsendelserne i en digital tidsalder, hvor konkurrencen om at blive set er

enorm. Det er ikke utænkeligt, at samfundstendensen med personlig iscenesættelse på sociale medier samt populariteten af bloggere og såkaldte YouTube-stjerner, har medvirket en øget *personliggørelse* i tv-nyhederne. For at modstå konkurrencen fra de mange medieplatforme, er det måske nødvendigt, at profilere sine værter og journalister i højere grad end tidligere. Herved understreges det, at udsendelserne tilbyder noget eksklusivt, som ikke fås andre steder, i form af eksempelvis Hans Engell eller Kim Bildsø Lassens personlige analyser og vurderinger.

Desuden tilfører *stand up*-journalisterne i samspil med studieværterne udsendelserne en øget *konversationsliggørelse* af fortælleformen, hvilket kan gøre nyhedsformidlingen mere imødekommende overfor seerne. Den øgede brug af tovejskommunikation mellem vært og journalist giver nemlig mulighed for at give historierne en mere personlig og uformel stemme frem for den traditionelle institutionelle. De indøvede kollegasamtaler kan samtidig give indslagene et interessevækkende element, som fastholder seerne til skærmen. Denne "*monolog i dramaturgisk forklædning*" kan muligvis gøre nyhederne mere fængende og måske appellere til en bredere målgruppe, men omvendt bliver afstanden mellem borger og politiker længere, hvilket næppe er i offentlighedens interesse.

Kapitel 8: Konklusion - De fortolkede nyheder

Dette speciale er et punktstudie af hovednyhedsudsendelserne på DR1 og TV2. Specialet er udført med en *mixed methods*-tilgang, der kombinerer kvalitativ tekstanalyse og kvantitativ indholdsanalyse, og som bygger ovenpå en lang række tidligere forskning.

Specialet har haft som formål at besvare følgende problemformulering:

Hvordan er den form- og indholdsmæssige sammensætning af danske tv-nyhedsudsendelser anno 2019 i sammenligning med tidligere forskning på området?

Et gennemgående træk ved specialets analyse er, at lighederne mellem nyhedsudsendelserne på DR1 og TV2 er betydeligt større end forskellene, hvilket kan ses som et udtryk for, at konkurrencen mellem de to tv-kanaler har skabt *konvergens*.

Den største forskel på de to udsendelser i det undersøgte materiale skal findes i indslagernes varighed. Udsendelsernes samlede varighed er knap en halv time på både DR1 og TV2, men indslag i TV-Avisen på DR1 er generelt både længere og færre end indslagene i TV2 Nyhederne, der i stedet prioriterer at bringe flere, men kortere indslag.

Små forskelle kan ligeledes observeres i tv-stationernes emnemæssige prioritering. Indlandsstof er dominerende på begge kanaler, men fylder en smule mere i TV2 Nyhederne end i TV-Avisen, der bruger mere sendetid på udlandsstof. Fælles for udsendelserne er en overvægt af indslag, som handler om velfærdsstatens reproduktion, men overvægten er ikke så eklatant som tidligere forskning har vist.

På formen ligner de to kanalers udsendelser hinanden til forveksling, hvad angår både grafik, studie og værtsrolle. Værterne optræder som en aktiv del af mere end halvdelen af udsendelserne, og værtsrollen synes at være blevet styrket markant. Blandt andet som følge af en udvidet scenografi med virtuel grafik, der tillader værten at tale i lange monologer om kompliceret stof.

Nyhedsværten er udsendelsernes omdrejningspunkt, der binder udsendelsens forskellige elementer sammen til en sammenhængende helhed, og der er sket en øget *personliggørelse* af værterne, hvis henvendelsesform er blevet mere konverserende, uformel og lunefuld.

Sammenlignet med tidligere observationer, er der i dag flere optrædende kilder i udsendelsernes indslag, men kildernes udsagn er til gengæld underlagt en stor redaktionel medstrukturerende indflydelse, ligesom taletiden er meget begrænset.

Hyppigheden i anvendelsen af casepersoner er ikke så stor som tidligere, mens tv-stationernes egne journalister derimod spiller en større rolle og har langt mere taletid end andre kildetyper. Journalisterne optræder direkte i *stand up*, der ofte har en fortolkende og prognosticerende karakter. *Stand up* med velkendte reportere giver nyhedsformidlingen en mere konverserende karakter og skaber en ny form for formidlingsmæssig nærhed.

Den styrkede værtsrolle og stærkere prioritering af *stand up* afspejler en forskydning i nyhedsudsendelsernes formidlingsfokus fra beskrivende billedformidling til verbale forklaringer og fortolkninger. Det traditionelle *talking heads*-format er tilbage i mere dialogisk form.

Gatekeeper-rollen i de danske tv-nyhedsudsendelser synes dermed at være styrket, idet værter og fortolkende *stand up*-journalister fylder mere i udsendelserne på bekostning af eksterne kilder såsom politikere, der må formulere sig på cirka 8-10 sekunder for at få sine budskaber med i udsendelserne. Imens iscenesættes tv-nyhedernes journalister i ekspertroller, hvor de uimodsagt kan kommentere og konkludere på kildeudsagn.

Nyhedsanalysen synes derfor at være slået igennem i tv-nyhederne, hvilket kan ses som et brud med objektivitetsparadigmet i dansk journalistik, som foreskriver en klar opdeling nyhed og kommentar.

Udviklingen ligger helt i tråd med en øget selvstændiggørelse af medierne. Tv-nyhederne indeholder i dag ikke blot beskrivelser af virkeligheden, men også fortolkninger og vurderinger af virkeligheden, som giver journalisterne en øget definitionsmagt i kampen om dagsordenen med politikerne.

Litteraturliste

Bilag:

Bilag 1: *Kodningsark*.

Empiri:

De undersøgte 21:30-udsendelser fra TV-Avisen og TV2 Nyhederne stammer fra datoerne 25. februar 2019, 5. marts 2019, 13. marts 2019, 21. marts 2019, 25. marts 2019, 2. april 2019, 11. april 2019 og 17. april 2019.

Litteratur

Andersson, Helen (2002): *TV:s nyhetsprogram som interaktion*. Uppsala: Uppsala Universitet.

Andersson, Ralf (2013): *Den industrialiserede nyhedsproduktion - En undersøgelse af den ændrede produktionsform i DR Nyheder*. Odense: Center for Journalistik, Syddansk Universitet.

Andersson, Ralf og Peter Bro og Kenneth Reinecke Hansen (2016). Return of the talking heads - Entering the third wave of television news dramaturgy. I: *Journalism Practice*. 2016; Bind 37, Nr. 1. s. 43-56.

Arpi, Susanna (2004): *De nære nyheder - et casestudium af TV2/Nyhedernes casejournalistik*. Institut for Journalistik: Roskilde Universitetscenter.

Boolsen, Merete Watt (2017): *Kvalitative analyser - at finde årsager og sammenhænge*. Hans Reitzels forlag.

Bruun Andersen, Michael (2007): Om journalistik: Nyhedsparadigmet. I: Søren Kjørup og Olav Harsløf (red). *Om... - Festkompendium til Niels Erik Wille - om performance-design, sprog og visuel kultur*. Roskilde: Roskilde Universitet.

Bruun Andersen, Michael og Ragnar Waldahl og Helge Rønning (2002): *Nyheter først og fremst - Norske tv-nyheter: myter og realiteter*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bruun Andersen, Michael og Ragnar Waldahl og Helge Rønning (2009): *TV-nyhetenes verden*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bryman, Alan (2012): *Social Research Methods*. 4. udgave. Oxford University Press.

Bæksgaard, Anders og Carl Emil Arnfred (2018, 12. januar): »Man har ikke ytringspligt«: Sass Larsen forklarer sin månedlange boykot af danske medier. Udgivet af Politiken. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://politiken.dk/indland/art6291481/Sass-Larsen-forklarer-sin-m%C3%A5nedlange-boykot-af-danske-medier>

Christensen, Kirstine Dons (2016, 3. juni): *Politikerne er dødtørte af journalister. Så nu laver de deres egne medier*. Udgivet af Zetland. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.zetland.dk/historie/sO3rQd4D-a8DEYJ9z-ec1db>

Ekström, Mats og Åsa Kroon Lundell (2011): The joint construction of a journalistic expert identity in studio interactions between journalists on TV news. I: *Text & Talk - An Interdisciplinary Journal of Language, Discourse & Communication Studies*, 31(6).

Ekström, Mats og Åsa Kroon Lundell (2013): Interpreting The News. I: *Journalism Practice* 7(4).

Eskjær, Mikkel Fugl og Rasmus Helles (2015): *Kvantitativ Indholdsanalyse*. Samfundslitteratur.

Fairclough, Norman (1995). *Media Discourse*. London: Arnold.

Frederiksen, Morten (2014): Mixed methods-forskning – fra praksis til teori. I: Morten Frederiksen, Peter Gundelach og Rikke Skovgaard Nielsen (red.) *Mixed methods-forskning - principper og praksis*. Hans Reitzels forlag.

Greene, Jennifer C. (2007). *Mixed methods in social inquiry*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Grunert Pedersen, Christian (2013): *Ned fra piedestalen - en undersøgelse af TV-Avisen 2000-2013*. Roskilde: Roskilde Universitet.

Harms Larsen, Peter (2003): *De levende billeders dramaturgi - Bind 2 - TV*. DR.

Hartley, Jannie Møller (2012): *Nyheder på internettet - journalistik i en ny medievirkelighed*. Handelshøjskolens Forlag.

Hjarvard, Stig (1999): *TV-nyheder i konkurrence*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Hjarvard, Stig (2004): Politik som mediemontage. Om mediernes forandring af den politiske kommunikation. I: Jørgen Goul Andersen og Peter Munk Christiansen og Torben Beck Jørgensen og Lise Tøgeby og Signild Vallgård (red.), *Den demokratiske udfordring*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hjarvard, Stig (red.) (2006): *Dansk tv's historie*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Hjarvard, Stig (2008): *En verden af medier - medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Hjarvard, Stig (2009a): *Samfundets medialisering - En teori om mediernes forandring af samfund og kultur*. Nordicom-Information 31, 2009.

Hjarvard, Stig (2009b, 7. februar): *Den nye kulturelle overklasse*. Udgivet af Information. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.information.dk/debat/2009/02/nye-kulturelle-overklasse>

Højbjerg, Lennard (2009): *TV-analyse. I: Gitte Rose & Hans-Christian Christiansen (red.) Analyse af billedmedier – en introduktion*. København: Samfundslitteratur.

Jakobsen, Bjarne le Fevre og Michael Ejstrup (2011): *Takt og Tale og TV-Avis gennem 40 År. I: Buch, Roger (red.) Forandringens Journalistik: 40 Års Tilbageblik*. Ajour.

Jensen, Lasse (2012, 10. oktober): *Den nye TV Avis hyldes som public servicens redningsmand*. Udgivet af Information. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.information.dk/debat/2012/10/nye-tv-avis-hyldes-public-servicens-redningsmand>

Johnson, R. B. og Onwuegbuzie, A. J. (2004). *Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come*. Educational Researcher, Vol. 33, No. 7.

Juul, Søren og Kirsten Bransholm Pedersen (2012): *Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet. I: Søren Juul og Kirsten Bransholm Pedersen (red.), Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: en indføring*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kjær, Birgitte (2012, 8. oktober): *TV-Avisens korrespondenter kaldes hjem til DR-Byen*. Udgivet af Politiken. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://politiken.dk/kultur/medier/art5410357/TV-Avisens-korrespondenter-kaldes-hjem-til-DR-Byen>

Knudsen, Lisbeth (2019, februar) *AI, medier og demokrati - Sådan styrker vi vores demokratiske immunforsvar*. Udgivet af SIRIKommissionen. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://ida.dk/media/3441/ai-medier-og-demokrati-2019-siri-kommissionen.pdf>

Kock, Christian (2013): *De svarer ikke - fordummende uskikke i den politiske debat*. 2. udgave. Gyldendal.

Kulturministeriet (2018): *DR's Public Service-kontrakt for 2019-2023*. Lokaliseret 02.09.2019 på https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Kulturpolitik/medier/DR/ps-kontrakt_2019-2023/DR_s_public_service-kontrakt_for_2019-2023_med_note_om_film.pdf

Kulturministeriet (2014, 15. december) *Tilladelse til TV 2 DANMARK A/S til at udøve public serviceprogramvirksomhed*. Lokaliseret 02.09.2019 på [https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Kulturpolitik/medier/TV2/2015/Tilladelse til TV 2 DANMARK til at udoeve public service-programvirksomhed.pdf](https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Kulturpolitik/medier/TV2/2015/Tilladelse%20til%20TV%20DANMARK%20til%20at%20udoeve%20public%20service-programvirksomhed.pdf)

Møller Hansen, Lars (2018, 17. september): *TV-Avisens studie har fået en makeover*. Udgivet af DR. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/tv-avisens-studie-har-faaet-en-makeover>

Pedersen, Ove K. og Maja Horst (2000): *Den selvstændige journalistik: udviklingen af den politiske journalistik fra 1958 til 1998*. Århus: Ajour.

Pittelkow, Ralf (1986): *TV-Avisen set indefra*. Danmarks Radio.

Pressenævnet (2013, maj): *Vejledning om god presseskik*. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.pressenaevnet.dk/god-presseskik/>

Reseke, Louise (2014, 23. maj): Dyrby: Største omlægning siden TV 2 News' fødsel. Udgivet af MediaWatch. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://mediawatch.dk/secure/Medienyt/TV/article6751721.ece>

Reseke, Louise (2019, 28. januar): *TV 2 Nyhederne lægger sendetiden om og indvier nyt studie*. Udgivet af MediaWatch. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://m.mediawatch.dk/article/11153938>

Sand, Gunner og Knut Helland (1998): *Bak TV-nyhetene - produksjon og presentasjon i NRK og TV2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Scannell, Paddy (1996): *Radio, television and modern life, a phenomenological approach*. Oxford Cambridge, Mass: Blackwell.

Scannell, Paddy (2009): Review Essay: The Liveness of Broadcast Talk. I: *Journal of Communication* nr. 59.

Schantz Lauridsen, Palle (2015): Tv – fra broadcasting til streaming, I: Schantz Lauridsen, Palle og Erik Svendsen og Gitte Gravengaard (red.) *Medieanalyse* (1. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Schrøder, Kim Christian og Mark Ørsten og Mads Kæmsgaard Eberholst (2018): *Danskeres brug af nyhedsmedier*. Center for Nyhedsforskning: Roskilde Universitet.

Schultz, Ida (2007): Fra partipresse over omnibuspresse til segmentpresse. I: *Journalistica: Tidsskrift for forskning i journalistik*, Nr. 5. Århus: Danmarks Journalisthøjskole.

Socialdemokratiet (2018, 8. januar): *Har Henrik Sass en pointe?* Udgivet på Facebook. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.facebook.com/socialdemokratiet/videos/10155206765003030/?v=10155206765003030>

Svendsen, Erik (2015): *Radio - lyden af fællesskab og intimitet*. I: Palle Schantz Lauridsen og Erik Svendsen og Gitte Gravengaard (red.) *Medieanalyse* (1. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Swith, Flemming (2018): Tv-nyheder mellem stærke billeder og kloge ord. I: Flemming Swith og Hans Henrik Holm og Kate Kartveit (red.), *Når nyheder bliver til - på DR og TV2*. Århus: Ajour.

Søndergaard, Henrik (1995): *Public Service i dansk fjernsyn - begreber, status og scenarier, rapport til Statsministeriets Medieudvalg*. København: Gyldendal.

Villumsen, Katrine Villarreal (2019, 24. marts): *Politikere er blevet deres egne massemedier*. Udgivet af Mandag Morgen. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://www.mm.dk/artikel/politikere-satser-paa-egne-medier-uden-journalistfilter>

Willig, Ida (2011): *Bag nyhederne - værdier, idealer og praksis*. København: Samfundslitteratur.

Winsløv, Anna (2019, 22. februar) *DR vinder 21.30-krigen over TV 2: »Hvis du spørger, om jeg hellere ville have flere seere end Kåre Quist, kan du selv gætte svaret«*. Udgivet af Politiken. Lokaliseret 02.09.2019 på <https://politiken.dk/kultur/art7053207/%C2%BBHvis-du-sp%C3%B8rger-om-jeg-hellere-ville-have-flere-seere-end-K%C3%A5re-Quist-kan-du-selv-g%C3%A6tte-svaret%C2%AB>

Zhang, Yan og Barbara M. Wildemuth (2009): *Qualitative analysis of content*. I: B. Wildemuth (red.), *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science*. Westport, CT: Libraries Unlimited.

Østbye, Helge og Knut Helland og Karl Knapskog og Leiv Ove Larsen og Hallvard Moe (2013): *Metodebok for mediefag*. 4. udgave. Bergen: Fagbokforlaget.

Formidlende artikel

Artiklen er en nyhedsartikel skrevet til fagbladet Journalisten.

Tv-journalister tager magten fra kilderne

Fortolkende og analyserende nyhedsformidling har gjort tv-journalister mere magtfulde i kampen om dagsordenen, viser nyt speciale.

- Ja, Christine, så er det godt, vi har dig til at hjælpe os med at forstå, hvad det egentlig er, der foregår, siger TV Avisens nyhedsvært Nina Munch-Perrin til journalistkollega Christine Cordsen den 2. april 2019.

Når klokken slår 21.30, og DR1 og TV2 blænder op for sine store nyhedsflagskibe, er hovedpersonerne i udsendelserne ikke de aktører, som nyhederne vedrører. Hovedpersonerne er tv-stationens egne journalister, der foretager vurderinger, fortolkninger og forudsigelser.

Den klassiske beskrivende nyhedsreportage, som i en fjern fortid var altdominerende i nyhedsudsendelserne, er på retræte til fordel for kommenterende nyhedsanalyse med journalister, der sætter dagsordenen for, hvordan samfundets forhold skal forstås.

Sådan lyder en af konklusionerne i et nyt speciale om tv-nyheder fra Roskilde Universitet, hvor blandt andet nyhedsudsendelsernes brug af kilder bliver nærstudert.

Undersøgelsen viser, at de af tv-stationernes egne journalister, har markant mere taletid i udsendelserne end andre typer af kilder såsom politikere, forskere og andre samfundsaktører, hvis udsagn i gennemsnit varer mellem otte og ti sekunder.

Mens eksterne kilder oftest er repræsenteret i forhåndsredigerede montager, optræder tv-stationernes egne journalister i direkte live-omstillinger, hvor de iscenesættes som eksperter, der bliver bedt om at udlægge teksten.

Fortolker skjulte hensigter

Da Regeringen og Dansk Folkeparti den 13. marts præsenterer en ny trafikaftale, er aftalen kommet i stand uden at invitere oppositionen til forhandlinger.

- Hvorfor har man ikke gjort det?, spørger TV Avisens nyhedsvært Nina Munch-Perrin.

Spørgsmålet ville måske være oplagt at stille de politikere, der har truffet beslutningen, men i stedet er det DR's politiske korrespondent Christine Cordsen, der bliver bedt om at udlægge politikernes intentioner.

- Det er fordi, det her i høj grad er et valgoplæg, svarer Christine Cordsen, der er med direkte fra Christiansborg.

Minutter tidligere i udsendelsen har Dansk Folkepartis Kim Christiansen i en forhåndsredigeret montage ellers udtalt, at 'det her er for alvorligt til bare at være valgflæsk'.

Eksemplet er et af flere, som viser, hvordan journalister på både DR1 og TV2 bliver sat i en position med magt til at definere, hvad der er op og ned - for eksempel at politikerne har skjulte hensigter og mener noget andet, end det de siger.

Den kommenterende nyhedsformidling står i skarp kontrast til monopoltidens passivt referende videreformidling og er et brud med den journalistiske norm om objektivitet, der foreskriver en opdeling mellem objektiv nyhed og subjektiv kommentar.

Politikere må gå andre veje

Også studieværterne har fået en stærkere rolle og optræder aktivt som enten fortæller eller spørger i mere end halvdelen af den knap halve time, udsendelserne varer.

Værter og andre fortolkende journalister får altså taletid på bekostning af såvel politikere som andre eksterne aktører, der har sværere ved at trænge igennem den journalistiske gatekeeper-funktion og har fået vanskeligere ved at påvirke dagsordenen.

Konsekvensen er, at flere politikere savner plads til nuancer og substans i tv-nyhederne, og derfor prioriterer at udkomme på egne platforme i stedet.

- I gamle dage var det lækkert at få 10 sekunders verdensberømmelse, men i dag er det bare for lidt, har tidligere partileder Anders Samuelsen sagt i et interview til Zetland, ligesom tidligere minister Henrik Sass Larsen har udtrykt utilfredshed på Socialdemokratiets Facebook-profil:

- Derfor tænker jeg; hvorfor i alverden skal jeg stille op til det? Præmissen er jo, at jeg kan blive klippet sønder og sammen. Præmissen er også, at journalisterne hellere vil snakke med journalisterne.

Tv-nyheder som politikernes talerør til befolkningen er en saga blot, så politiske aktører må gå andre veje for at få vælgernes opmærksomhed.

I tv-nyhederne har journalisterne nemlig taget magten fra politikerne i kampen om dagsordenen.

Artiklen er skrevet på baggrund af specialet 'De fortolkende nyheder', hvor i alt 16 af DR1 og TV2's hovednyhedsudsendelser nærstudies.